

CYNGOR SIR YNYS MÔN / ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL	
CYFARFOD:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	14 Medi 2016
TEITL YR ADRODDIAD:	Diwygio Cyfansoddiad y Pwyllgor Safonau
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Cymeradwyo'r ddogfen ddiwygiedig yn Atodiad 1
ADRODDIAD GAN:	Cyfreithiwr - Llywodraethu Corfforaethol
SWYDDOG CYSWLLT:	Mared Wyn Yaxley - mwyys@ynysmon.gov.uk 01248 752566

1. CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

Yn ei gyfarfod ar 12 Mai 2016 penderfynodd y Pwyllgor Safonau ostwng nifer y cyfarfodydd arferol o 4 i 2 y flwyddyn.

Mae Cyfansoddiad y Pwyllgor Safonau wedi cael ei adolygu. Nid oes unrhyw gyfeiriad ynddo at y nifer o gyfarfodydd o'r Pwyllgor Safonau a gynhelir mewn unrhyw un flwyddyn. Fodd bynnag, tybir y byddai'n ddymunol i Gyfansoddiad y Pwyllgor Safonau gael ei ddiwygio i adlewyrchu'r trefniant hwn.

Mae **Atodiad 1** yn cynnwys Cyfansoddiad Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn fel y'i sefydlwyd yn unol â Rhan III Deddf Llywodraeth Leol 2000 gyda'r geiriau y bwriedir ei ychwanegu wedi'u hamlygu yn y testun coch.

2. GOFYNION STATUDOL

Y gofyniad statudol yw bod yn rhaid i Bwyllgorau Safonau gyfarfod o leiaf unwaith bob blwyddyn. Mae Pwyllgor Safonau'r Awdurdod yma o'r farn y byddai'n well defnydd o adnoddau i ostwng nifer cyfarfodydd arferol y Pwyllgor Safonau o 4 i 2 y flwyddyn, sydd yn parhau i fod yn fwy na'r lleiafswm statudol.

Yn ogystal, trefnir cyfarfodydd arbennig o'r Pwyllgor Safonau er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth gydag unrhyw rwymedigaethau statudol a bydd cyfarfodydd anffurfiol yn parhau i gael eu cynnal yn unol â gofynion busnes.

3. GOFYNION CYFANSODDIADOL

Rhaid i unrhyw newidiadau i Gyfansoddiad y Cyngor gael eu gwneud gan y Cyngor. Fodd bynnag, oherwydd nad yw'r newidiadau yn **Atodiad 1** yn cynnwys diwygiadau i Gyfansoddiad y Cyngor, nid oes angen caniatâd y Cyngor, er bod y cynnig wedi'i gyflwyno i'r Cyngor gan Gadeirydd y Pwyllgor Safonau a'i gefnogi mewn cyfarfod o arweinyddion grwpiau'r Cyngor.

Gall y Pwyllgor Safonau ei hun wneud unrhyw newidiadau i'r ffordd y mae'n gweithio.

4. CAMAU GWEITHREDU ANGENRHEIDIOL

Diwygio Cyfansoddiad Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn fel y'i sefydlwyd yn unol â Rhan III Deddf Llywodraeth Leol 2000, er mwyn cynnwys manylion am amllder y cyfarfodydd a diweddariadau a newidiadau eraill a gyfyd o ganlyniad ac a nodir yn **Atodiad 1**.

5. ARGYMHELLIAD

- A. Nodi cynnwys yr adroddiad hwn.
- B. Penderfynu mabwysiadu Cyfansoddiad Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn fel y'i sefydlwyd yn unol â Rhan III Deddf Llywodraeth Leol 2000 gyda'r newidiadau sydd wedi eu hamlygu yn **Atodiad 1**.
- C. Ystyried a oes angen unrhyw newidiadau / ychwanegiadau pellach i **Atodiad 1**.
- D. Cyhoeddi Cyfansoddiad diwygiedig y Pwyllgor Safonau, ynghyd â'r holl atodiadau, ar wefan y Cyngor.

ATODIAD / ENCLOSURE

1

**CYFANSODDIAD PWYLLGOR SAFONAU CYNGOR SIR YNYS MÔN FEL Y CAFODD Y
PWYLLGOR HWNNW EI SEFYDLU YN UNOL Â RHAN III DEDDF LLYWODRAETH LEOL
2000.**

1. DIFFINIADAU

Yn y cyfansoddiad hwn, onid yw'r cyd-destun angen ystyr gwahanol yr ystyr i'r geiriau a restrir uchod yw'r ystyron sydd gyferbyn â'r geiriau:-

'Awdurdod' - yr uned gorfforaethol sy'n wybyddus fel "Cyngor Sir Ynys Môn/The Isle of Anglesey County Council".

'Côd Ymddygiad' - côd ymddygiad y bydd yr Awdurdod yn ei fabwysiadu dan Adran 51 Deddf Llywodraeth Leol 2000.

'Achwynydd' - unigolyn sy'n cyflwyno cwyn yn erbyn Cynghorydd gan gynnwys Cynghorwyr eraill, aelodau o'r Pwyllgor Safonau, Swyddog yn gweithio i'r Awdurdod neu aelod o'r Cyhoedd.

'Aelod Cyngor Cymuned o'r Pwyllgor' - aelod o'r Pwyllgor Safonau sydd hefyd yn aelod o gyngor cymuned yn ardal yr Awdurdod, ac yn aelodau nad ydynt yn cael eu cyfrif fel 'Aelodau Annibynnol'.

'Cyngor' – y corff sy'n cynnwys holl aelodau'r Awdurdod.

'Cynghorydd' - aelod etholedig o'r Awdurdod gan gynnwys yr aelodau cyfetholedig hynny a ddifinnir dan Adran 49(7) Deddf Llywodraeth Leol 2000.

'Aelod Annibynnol' - Aelod o'r Pwyllgor Safonau nad yw'n aelod etholedig, yn swyddog, nac yn gymar i aelod nac i swyddog o'r Awdurdod neu unrhyw awdurdod perthnasol arall, neu gyngor cymuned fel y diffinnir hynny yn Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001.

'Aelod' - aelod o'r Pwyllgor Safonau.

'Swyddog Monitro' - y swyddog a benodwyd gan y Cyngor i ddibenion Adran 5 Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989. Yn ogystal, bydd y term hwn yn cynnwys unrhyw Ddirprwy Swyddog Monitro a benodir gan y Cyngor.

'Pwyllgor Safonau' - pwyllgor safonau Cyngor Sir Ynys Môn i ddibenion Adran 53 Deddf Llywodraeth Leol 2000.

2. CYLCH GORCHWYL

Yn Gyffredinol

2.1 Hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel ymhlith Cynghorwyr.

2.2 Cynorthwyo Cynghorwyr i lynu wrth Gôd Ymddygiad yr Awdurdod.

2.3 Gweithredu ar y swyddogaethau uchod yng nghyswllt Cyngorau Cymuned ac aelodau o'r Cyngorau Cymuned yn ardal yr Awdurdod.

Yn Benodol

2.4 Cyngori'r Awdurdod ar fabwysiadu neu ar ddiwygio'r Côt Ymddygiad.

2.5 Monitro gweithrediad Côt Ymddygiad yr Awdurdod.

2.6 Cyngori, hyfforddi neu drefnu hyfforddiant i Gyngorwyr ar faterion sy'n ymwneud â Chôt Ymddygiad yr Awdurdod.

2.7 Ystyried adroddiadau neu argymhellion a gyflwynir gan y Swyddog Monitro - un ai yn gyffredinol neu yn sgil unrhyw ymholiadau a wnaed dan bwerau'r Swyddog Monitro neu oherwydd dyletswyddau penodol dan Ran III Deddf Llywodraeth Leol 2000 neu yn sgil unrhyw adroddiad y bydd Comisiynydd Gweinyddiaeth Leol Cymru, Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ei anfon ato / ati.

2.8 Dilyn y Weithdrefn ar gyfer Gwrandawiadau, y manylir arni yn **Atodiad 1 y Cyfansoddiad hwn.**

Formatted: Indent: Hanging: 1 cm

Formatted: Font: Bold

2.9 Rhoddi caniatâd arbennig dan Adran 81(4) Deddf Llywodraeth Leol 2000 yn unol â Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Rhoddi Caniatâd Arbennig) Cymru 2001 a'r Rheoliadau Llywodraeth Leol (Pwyllgorau Safonau, Ymchwiliadau, Caniatadau Arbennig ac Atgyfeirio) (Cymru) (Diwygiad) 2016 fel bod aelod neu aelod cyfetholedig o'r Cyngor yn medru cymryd rhan mewn unrhyw fusnes sydd gan y Cyngor a'r unigolyn, ac a fyddai fel arall, yn cael ei wahardd rhag gwneud hynny dan Gôt Ymddygiad y Cyngor.

2.10 Ystyried, (mewn ymgynghoriad gyda'r Swyddog Monitro) unrhyw faterion arall sydd yn briodol ac yn angenrheidiol i gynnal y safonau ymddygiad uchaf ymhlith Cyngorwyr.

2.11 Derbyn adroddiadau gan y Swyddog Monitro ar lwfansau ac ar dreuliau a dalwyd i unigolion sydd wedi c cynorthwyo'r Swyddog Monitro gyda'i ymholiadau.

2.12 Gweithredu ar y swyddogaethau uchod yng nghyswllt cyngorau cymuned ac aelodau o'r cyngorau cymuned yn ardal yr Awdurdod.

~~2.12 Ystyried unrhyw gwynion a gyflwynwyd i hen Bwyllgor Safonau'r Cyngor a sefydlwyd cyn y daeth darpariaethau Rhan III Deddf Llywodraeth Leol 2000 i rym yng nghyswllt Pwyllgorau Safonau, pan fo'r cyfryw gwynion heb eu datrys yn llawn gan yr hen Bwyllgor Safonau uchod. Wrth ystyried y cyfryw gwynion, dilyn y trefniadau a phryd bynnag y cred bod hynny'n briodol, mynd ar drywydd y cosbau hynny yng nghyfansoddiad yr hen Bwyllgor Safonau ac fel y cadarnhawyd y cyfryw gyfansoddiad gan y Cyngor ar 30 Tachwedd 1999.~~

2.13 Cydymffurfio gyda'r Protocol Datrysiaid Lleol, y ceir manylion amdano yn **Atodiad 2 y Cyfansoddiad hwn.**

Formatted: Font: Bold

Formatted: Indent: Hanging: 1 cm

Adrodd

~~2.13 I'r graddau y bydd raid i'r Pwyllgor Safonau gyflwyno argymhellion i'r Awdurdod yna bydd y cyfryw argymhellion yn cael eu cyflwyno'n uniongyrchol i'r Cyngor.~~

3. **MAINT, CYFANSODDIAD, PENODI AELODAU ANNIBYNNOL, CYFNOD MEWN SWYDD, AILBENODI AELOD, CADEIRYDD AC IS-GADEIRYDD, PLEIDLEISIO, CWORWM, CYFARFODYDD, CANIATÁU I'R CYHOEDD FYNICHU, COFNODION, ~~TREFNIADAU DROS DRO.~~**

3.1 Penderfynir ar y materion uchod yn unol â darpariaethau Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001a Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) (Diwygio) 2006 (copïau ~~ynghlwm yn Atodiadau 3 a 4 yn y drefn honno~~~~ma~~) ond gyda'r newidiadau a ganlyn y cytunodd yr Awdurdod arnynt:

Rheoliad 3 Maint y Pwyllgor Safonau
Aelodau Annibynnol (5)
Aelodau o Gyngorau Cymuned (2)

Rheoliad 15 Panel Penodi Aelod Annibynnol
Person Lleyg (1)
Aelod Cyngor Cymuned o'r Pwyllgor (1)
Cyngorwyr (3)
Bydd Aelodau'r Panel yn gwasanaethu am gyfnod o 4 blynedd

Rheoliad 20 Tymor Aelodau Annibynnol yn eu Swydd – Dau gyfnod olynol o 4 blynedd

Tymor Aelodau Cyngorau Cymuned yn eu swydd – Pedair blynedd (oni bai y cânt eu penodi am gyfnod olynol o bedair blynedd) neu'n peidio â bod yn Gyngorydd Cymuned

(Sylwer: ~~Yn ogystal, mae'r Awdurdod wedi penderfynu y bydd Telerau Swydd Aelodau Cyngorau Cymuned y Pwyllgor Safonau yr fath â thelerau swydd Aelodau'r Cyngor Sir sy'n gwasanaethu ar y Pwyllgor, ond ni chânt Ni chaiff yr aelod Cyngor Cymuned ond~~ wasanaethu ar y Pwyllgor Safonau ~~ond~~ pan fydd yn cyflawni ei swyddogaethau yng nghyswllt Cyngorau Cymuned neu Aelodau Cyngorau Cymuned . Ni fedrir penodi Aelodau Cyngor Cymuned am dymor a fydd yn hwy na dau gyfnod olynol o bedair blynedd.

~~3.2 Bydd Pennaeth Gwasanaeth Taledig y Cyngor yn penderfynu pwy fydd clare y Pwyllgor Safonau.~~

3.2 Amllder Cyfarfodydd

3.2.1 Cynhelir dau gyfarfod arferol o'r Pwyllgor Safonau bob blwyddyn.

3.2.2 Caiiff cyfarfodydd arbennig o'r Pwyllgor Safonau eu cynnal yn ychwanegol at y cyfarfodydd yn 3.2.1 er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth gydag unrhyw ymrwymadau statudol gan gynnwys cwynion ac/neu ganiatâd arbennig.

Formatted: Indent: Left: 0 cm,
Hanging: 3.81 cm

4. **TREFNIADAU**

CC-17723-AW/257005
CC-019461-MY/333389

- 4.1 Y Pwyllgor Safonau ei hun fydd yn penderfynu ar ei drefniadau, gan ystyried yn llawn yr holl ddarpariaethau statudol perthnasol a phryd bynnag y bydd hynny'n bosib, bydd y trefniadau'n cydymffurfio gyda'r Egwyddorion Ymddygiad, y Côd Ymddygiad a Chyfansoddiad yr Awdurdod.
- 4.2 Ni all achwynydd na Chynghorydd y cyflwynir cwyn yn ei gylch ganfasio unrhyw Aelod ar unrhyw gyfrif. Os ydyw Aelod yn cael ei ganfasio, bydd raid iddo ddweud wrth y Swyddog Monitro ar unwaith.
- 4.3 Os ydyw Aelod neu unigolyn arall sy'n gysylltiedig ag Aelod yn cyflwyno cwyn, yna ni fydd yr Aelod penodol hwnnw yn medru cymryd rhan yn y trafodaethau ynglŷn â'r gŵyn.
- 4.4 Yn unol â Rheoliad 14 Rheoliadau Ymchwilio Llywodraeth Leol (Swyddogaethau Swyddogion Monitro a Phwyllgorau Safonau) (Cymru) 2001, gall person sydd yn gwneud sylwadau ar lafar i'r Pwyllgor Safonau gael ei gynrychioli a gall hynny gynnwys cynrychiolaeth gyfreithiol.

ADRODDIAD BLYNYDDOL

5. O leiaf unwaith ym mhob blwyddyn galendr, bydd y Pwyllgor Safonau yn cyflwyno adroddiad i'r Cyngor ar ei waith yn ystod y flwyddyn a aeth heibio.

6. LWFANSAU A THREULIAU

Bydd y lwfansau hynny a delir i Aelodau Annibynnol ac Aelodau Cynghorau Cymuned y Pwyllgor yn cael eu cymeradwyo o bryd i'w gilydd gan yr Awdurdod.

7. GOFYNION CYFANSODDIADAU YCHWANEGOL

- 7.1 Caiff manylion pellach ynghylch Cyfansoddiad y Pwyllgor Safonau eu cynnwys ym Mharagraff 2.9 Cyfansoddiad Cyngor Sir Ynys Môn sydd wedi ei amgáu fel Atodiad 5 i'r Cyfansoddiad hwn.

Formatted: Indent: Left: 0 cm,
Hanging: 2 cm

ATODIAD / ENCLOSURE

1

Cyngor Sir Ynys Môn

Pwyllgor Safonau

Gweithdrefn ar gyfer Gwrandawiadau Safonau Lleol

1 **Rhagarweiniad**

Mae'r weithdrefn hon yn amlinellu sut y bydd y Cyngor Sir yn penderfynu cwynion am gamymddygiad aelodau.

2 **Dehongliad**

- (a) Mae "Aelod" yn golygu'r aelod o'r awdurdod sy'n destun yr honiad sy'n cael sylw gan y Pwyllgor Safonau, ac eithrio lle dywedir yn wahanol. Mae hefyd yn cynnwys cynrychiolydd enwebedig yr Aelod.
- (b) Mae "Swyddog Ymchwilio" yn golygu Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (yr Ombwdsmon), ac mae'n cynnwys ei gynrychiolydd/chynrychiolydd enwebedig. Yn achos materion a gyfeiriwyd ar gyfer ymchwiliad lleol, mae cyfeiriadau at y Swyddog Ymchwilio yn golygu'r sawl a benodwyd gan y Swyddog Monitro i gynnal yr ymchwiliad.
- (c) "Y Mater" yw pwnc adroddiad y Swyddog Ymchwilio.
- (ch) Mae "Y Pwyllgor Safonau" yn cyfeirio at y Pwyllgor Safonau neu at unrhyw is-bwyllgor safonau y mae wedi dirprwyo'r gwrandawriad iddo.
- (d) Mae "Swyddog Cymorth Pwyllgor" yn golygu Swyddog o'r Awdurdod sy'n gyfrifol am gynorthwyo'r Pwyllgor Safonau wrth iddo gyflawni ei swyddogaethau ac am gofnodi penderfyniadau'r Pwyllgor Safonau.
- (dd) Mae "Ymgynghorydd Cyfreithiol" yn golygu'r swyddog sy'n gyfrifol am ddarparu cymorth cyfreithiol i'r Pwyllgor Safonau. Gall y swyddog hwnnw fod yn Swyddog Monitro, swyddog arall yn yr awdurdod â chymwysterau cyfreithiol, neu rywun a benodwyd i'r pwrpas o'r tu allan i'r awdurdod.
- (e) Mae "Cadeirydd" yn cyfeirio at y person sy'n llywyddu yn y gwrandawriad.
- (f) Mae "Achwynydd" yn golygu'r person neu'r personau a wnaeth yr honiad gwreiddiol yr ymchwiliwyd iddo.

3 **Diwygio'r Weithdrefn**

Gall y Cadeirydd gytuno i amrywio'r weithdrefn hon mewn unrhyw achos penodol os yw ef/hi o'r farn bod angen gwneud hynny er budd tegwch.

4 Cynrychiolaeth

Gall cyfreithiwr, cwnsler neu - gyda chaniatâd y Pwyllgor Safonau - berson arall gynrychioli'r Aelod ar unrhyw adeg yn y weithdrefn hon neu ddod i'r gwrandawriad gyda'r aelod. Noder mai'r aelod sy'n gyfrifol am gwrdd â chostau cynrychiolaeth o'r fath, ac eithrio lle mae'r Pwyllgor Safonau wedi cytuno'n benodol i gwrdd â'r cyfan o'r gost honno neu ran ohoni.

5 Penderfyniad i gynnal gwrandawriad lleol

- (a) Ar ôl derbyn adroddiad yr Ombwdsmon, neu adroddiad Swyddog Ymchwilio, bydd y Swyddog Monitro yn cyfeirio'r adroddiad hwnnw i'r Pwyllgor Safonau a fydd yn penderfynu un ai –
 - (i) Bod tystiolaeth o fethiant gan yr Aelod i gydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad, neu
 - (ii) Y dylai'r mater fod yn destun gwrandawriad lleol.
- (b) Os yw'r Pwyllgor Safonau yn penderfynu bod tystiolaeth o fethiant i gydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad, bydd y Swyddog Monitro yn rhoi gwybod i'r Aelod a'r Achwynydd am hynny.
- (c) Os bydd y Pwyllgor Safonau yn penderfynu cynnal gwrandawriad lleol ar gyfer y mater, bydd y Swyddog Monitro yn cynnal y broses cyn-gwrandawriad fel y mae wedi ei hamlinellu isod.

6 Y Weithdrefn Cyn-Gwrandawriad

Yn dilyn penderfyniad gan y Pwyllgor Safonau i gynnal gwrandawriad lleol ar gyfer mater penodol, bydd y Swyddog Monitro yn:

- (a) Trefnu dyddiad ar gyfer gwrandawriad y Pwyllgor Safonau fel y penderfynwyd arno gan y Cadeirydd;
- (b) Anfon copi o'r adroddiad i'r Aelod a rhoi gwybod iddo am ddyddiad, amser a man cyfarfod y gwrandawriad;
- (c) Anfon copi o'r adroddiad i'r Achwynydd a rhoi gwybod iddo am ddyddiad, amser a man cyfarfod y gwrandawriad;
- (ch) Rhoi gwybod i'r Cyngor Cymuned am y mater ynghyd â dyddiad, amser a man cyfarfod y gwrandawriad (os yw'r mater yn ymwneud ag ymddygiad Cyngorydd Cymuned);
- (d) Rhoi gwybod i'r Swyddog Ymchwilio am ddyddiad, amser a man cyfarfod y gwrandawriad;
- (dd) Gofyn i'r Swyddog gwblhau a dychwelyd y ffurflenni cyn-gwrandawriad sydd wedi eu hatodi wrth y Weithdrefn hon cyn pen 14 diwrnod o'u derbyn;
- (e) Yn wyneb unrhyw ffurflenni cyn-gwrandawriad a ddychwelwyd gan yr Aelod, bydd y Swyddog Monitro yn penderfynu a fydd y Pwyllgor Safonau angen i'r

Swyddog Ymchwilio ac unrhyw dystion¹ ychwanegol fod yn bresennol yn y gwrandawriad, gan gynnwys yr Achwynydd, fel bod modd i'r gwrandawriad ddod i gasgliad sydd wedi cael ystyriaeth briodol yn y gwrandawriad, a threfnu iddynt fynychu.

- (f) Gofyn i'r Cadeirydd wneud y fath gyfarwyddiadau ynghylch cynnal y gwrandawriad ac y bydd eu hangen ar gyfer cynnal y gwrandawriad yn effeithiol, gyda'r fath gyfarwyddiadau yn rhoi sylw i faterion fel –
 - (i) Yr amser y bydd y Pwyllgor Safonau yn cyfarfod i gynnal y gwrandawriad;
 - (ii) Unrhyw faterion sy'n cael eu derbyn fel y maent ac nad oes angen tystiolaeth ar eu cyfer;
 - (iii) Y dystion a glywir a'r adegau pryd ddylent fod yn bresennol; a
 - (iv) Presenoldeb dystion pan nad ydynt yn rhoi tystiolaeth.
- (ff) Paratoi Adroddiad Crynhoi Cyn-gwrandawriad yn amlinellu cwrs yr honiad, yr ymchwiliad a'r broses cyn-gwrandawriad ac yn dwyn sylw at y materion y bydd angen i'r Pwyllgor Safonau roi sylw iddynt, a
- (g) Trefnu gyda'r Swyddog Cymorth Pwyllgor bod y rhaglen ar gyfer y gwrandawriad, ynghyd ag Adroddiad Crynhoi Cyn-gwrandawriad y Swyddog Monitro, adroddiad y Swyddog Ymchwilio ac unrhyw ddogfennau perthnasol eraill yn cael eu hanfon at:
 - (i) Pob aelod o'r Pwyllgor Safonau fydd yn cynnal y gwrandawriad;
 - (ii) Yr Aelod.
 - (iii) Y sawl a wnaeth yr honiad, a
 - (iv) Y Swyddog Ymchwilio

7 Cyngor Cyfreithiol

Gall y Pwyllgor Safonau gymryd cyngor cyfreithiol gan ei ymgynghorydd cyfreithiol ar unrhyw adeg yn ystod y gwrandawriad neu tra bydd yn ystyried y canlyniad. Dylid rhannu sylwedd unrhyw gyngor cyfreithiol a roddir i'r Pwyllgor Safonau gyda'r Aelod a'r Swyddog Ymchwilio os ydynt yn bresennol.

8 Paratoi ar gyfer y Cyfarfod

Ar gychwyn y gwrandawriad, bydd y Cadeirydd yn cyflwyno pob un o aelodau'r Pwyllgor Safonau, yr aelod (os yw'n bresennol), y Swyddog Ymchwilio (os yw'n bresennol) ac unrhyw swyddogion eraill sydd yn bresennol, ac yna bydd yn esbonio'r drefn y bydd y Pwyllgor Safonau yn ei dilyn wrth gynnal y gwrandawriad.

9 Materion trefniadol rhagarweiniol

Yna bydd y Pwyllgor Safonau yn delio gyda'r materion trefniadol rhagarweiniol isod yn y drefn ganlynol:

- (a) Ymddiheuriadau am absenoldeb

¹ Os yw'r Aelod yn herio unrhyw ganfyddiad ffaith yn adroddiad y Swyddog Ymchwilio, bydd angen i'r Pwyllgor Safonau glywed tystiolaeth gan dyst uniongyrchol, lle bynnag y mae hynny'n bosib.

(b) Datganiadau o ddiddordeb

Bydd y Cadeirydd yn gofyn i aelodau'r Pwyllgor Safonau ddatgelu bodolaeth a natur unrhyw ddiddordebau personol neu ddiddordebau sydd yn rhagfarnu a fo ganddynt yn y mater, ac yn gofyn iddynt dynnu'n ôl o ystyried y mater os oes angen.

(c) Cworwm

Bydd y Cadeirydd yn cadarnhau bod gan y Pwyllgor Safonau gworwm²

(ch) Trefn y gwrandawriad

Bydd y Cadeirydd yn cadarnhau bod pawb sy'n bresennol yn ymwybodol o'r drefn y bydd y Pwyllgor Safonau yn ei dilyn wrth benderfynu'r mater.

(d) Bwrw ymlaen yn absenoldeb yr aelod

Onid yw'r Aelod yn bresennol ar gychwyn y gwrandawriad;

- (i) bydd y Cadeirydd yn gofyn i'r Swyddog Monitro a yw'r Aelod wedi dweud nad yw'n bwriadu dod i'r gwrandawriad;
- (ii) bydd y Pwyllgor Safonau wedyn yn ystyried unrhyw resymau a roddwyd gan yr Aelod am beidio â dod i'r gwrandawriad a bydd yn penderfynu a yw'n fodlon bod digon o reswm am y fath fethiant i fynychu.
- (iii) Os bydd y Pwyllgor Safonau yn fodlon gyda'r fath resymau, bydd yn gohirio'r gwrandawriad tan ddyddiad arall.
- (iv) Onid yw'r Pwyllgor Safonau yn fodlon gyda'r fath resymau, neu onid yw'r aelod wedi rhoi unrhyw fath rhesymau, bydd y Pwyllgor Safonau yn penderfynu a ddylid ystyried y mater a gwneud penderfyniad yn absenoldeb yr Aelod ynteu ohirio'r gwrandawriad tan ddyddiad arall.

(dd) Cau allan y Wasg a'r Cyhoedd

Gall y Pwyllgor Safonau gau allan y wasg a'r cyhoedd o ran o'i drafodaethau ar y mater dan sylw neu o'r trafodaethau cyfan, os yw'n ymddangos yn debygol y bydd gwybodaeth gyfrinachol neu eithriedig yn cael ei datgelu yng nghwrs y trafodaethau.

Bydd y Cadeirydd yn gofyn i'r Aelod, y Swyddog Ymchwilio a'r Ymgynghorydd Cyfreithiol i'r Pwyllgor Safonau a dynt yn dymuno gofyn i'r Pwyllgor Safonau gau allan y wasg a'r cyhoedd o ran o'r gwrandawriad neu o'r cyfan ohono. Os bydd unrhyw aelod yn gwneud cais o'r fath, bydd y Cadeirydd yn gofyn iddynt

² Ni fydd gan gyfarfod o'r Pwyllgor Safonau gworwm oni bai bod o leiaf 3 aelod o'r Pwyllgor Safonau yn bresennol ar gyfer y cyfarfod i gyd. Rhaid i'r Cadeirydd fod yn aelod Annibynnol, a rhaid i o leiaf hanner aelodau'r Pwyllgor sy'n bresennol fod yn aelodau Annibynnol. Pan fo'r Pwyllgor yn ystyried mater sy'n ymwneud ag ymddygiad aelod o Gyngor Cymuned, rhaid i o leiaf un aelod o'r Pwyllgor fod yn gynrychiolydd Cyngor Cymuned, ond oni fydd cynrychiolydd Cyngor Cymuned yn bresennol nid yw hynny'n golygu nad oes cworwm ar y Pwyllgor.

roi eu rhesymau dros wneud hynny ac yn gofyn am ymatebion gan y lleill, ac yna bydd y Pwyllgor Safonau yn penderfynu a ddylid cau allan y wasg a'r cyhoedd o ran o'r gwrandawriad neu'r cyfan ohono.

Mewn achosion lle nad yw'r Pwyllgor Safonau yn penderfynu cau allan y wasg a'r cyhoedd, bydd y rhaglen ac unrhyw ddogfennau sydd ddim wedi cael eu rhyddhau i'r wasg a'r cyhoedd cyn y cyfarfod yn cael eu rhyddhau wedyn iddynt.

10 **Methiant i gydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad?**

Yna, bydd y Pwyllgor Safonau yn rhoddi sylw i'r mater ynghylch a yw'r Aelod wedi methu cydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad yn y modd a nodir yn adroddiad y Swyddog sy'n Ymchwilio.³

(a) Crynodeb o'r Broses Cyn y Gwrandawriad

Bydd y Cadeirydd yn gofyn i'r Ymgynghorydd Cyfreithiol neu'r Swyddog Cymorth Pwyllgorau gyflwyno'r Adroddiad Crynhoi Cyn-gwrandawriad y Swyddog Monitro, gan ddwyn sylw at unrhyw bwyntiau o wahaniaeth y mae'r Aelod wedi datgan ei fod ef/hi yn anghytuno gydag unrhyw ganfyddiad o ffaith yn adroddiad y Swyddog sy'n Ymchwilio. Yna, bydd y Cadeirydd yn gofyn i'r Aelod gadarnhau bod hwn yn grynodeb cywir o'r materion, i gadarnhau ei fod ef/hi yn parhau i fod o'r un farn ag yr oedd yn y crynodeb cyn y gwrandawriad a gofyn i'r Aelod nodi unrhyw bwyntiau ychwanegol y mae ef/hi yn anghytuno gyda nhw o ran unrhyw ganfyddiad o ffaith yn adroddiad y Swyddog sy'n Ymchwilio.

- (i) Os yw'r Aelod yn cyfaddef ei fod ef/hi wedi methu cydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad yn y modd a ddisgrifir yn adroddiad y Swyddog Ymchwilio, yna gall y Pwyllgor Safonau gymryd adroddiad y Swyddog Ymchwilio fel y mae a phenderfynu bod yr Aelod wedi methu cydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad yn y modd a ddisgrifir yn adroddiad y Swyddog Ymchwilio a symud ymlaen ar unwaith i ystyried a ddylid cymryd unrhyw gamau mewn perthynas â chamymddygiad yr Aelod.
- (ii) Os yw'r Aelod yn nodi unrhyw bwyntiau ychwanegol o wahaniaeth, bydd y Cadeirydd yn gofyn i'r Aelod egluro pam nad oedd ef/hi wedi nodi'r pwyntiau hyn fel rhan o'r broses cyn y gwrandawriad. Bydd ef/hi wedyn yn gofyn i'r Swyddog Ymchwilio (os ydyw'n bresennol) a yw ef/hi mewn sefyllfa i ddelio gyda'r pwyntiau ychwanegol hynny o

³

Noder bod y ystyriaeth y Pwyllgor Safonau wedi gyfyngu i'r mater, o ran y set o ffeithiau, fel a nodir yn adroddiad y Swyddog Ymchwilio. Mae'n bosibl y gall y Pwyllgor Safonau ganfod bod y ffeithiau hyn yn datgelu y torwyd rhan o'r Côd Ymddygiad ac eithrio'r achos a ganfuwyd gan y Swyddog Ymchwilio (er enghraifft, bod y ffeithiau yn gyfystyr â bwlio yn hytrach na dim ond methiant i drin person gyda pharch). Fodd bynnag, os bydd y Pwyllgor Safonau, yn ystod eu trafodaethau, o'r farn bod y dystiolaeth gerbron yn datgelu achos hollol wahanol o fethiant i gydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad (er enghraifft lle mae'r gwyn yn un o fethiant i drin Swyddog A gyda pharch ond bod y dystiolaeth hefyd yn dangos methiant i drin Swyddog B gyda pharch), ni fydd methiant ychwanegol neu fethiant arall yn ran o faes gwaith y Pwyllgor Safonau. Ar yr adeg honno, ni fydd yr Aelod wedi cael rhybudd o'r ffaith bod y Pwyllgor Safonau yn ystyried methiant ychwanegol neu fethiant arall ac o'r herwydd, byddai'n annheg symud ymlaen i ystyried yr ail fater yn y gwrandawriad i'r methiant honedig cyntaf. Lle mae'r Pwyllgor Safonau o'r farn bod methiant ychwanegol neu fethiant arall o bosibl, methiant gan aelod gwahanol neu fethiant o ran Gôd Ymddygiad awdurdod arall, yna dylent gyfeirio'r ail fater i'r Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus cymru fel honiad newydd.

wahaniaeth yn uniongyrchol neu drwy unrhyw dystion sy'n bresennol neu y gellir trefnu yn gyfleus iddynt fod yn bresennol yn y gwrandawriad. Mewn achosion lle nad yw'r Pwyllgor Safonau yn fodlon gyda rhesymau'r Aelod am fethu nodi pob pwynt ychwanegol o wahaniaeth fel rhan o'r broses cyn y gwrandawriad, gall benderfynu parhau gyda'r gwrandawriad ond heb ganiatáu i'r Aelod herio cywirdeb y canfyddiadau ffeithiol hynny a nodir yn adroddiad y Swyddog Ymchwilio ond na wnaeth Aelod nodi pwynt o wahaniaeth yn eu cylch fel rhan o'r broses cyn y gwrandawriad neu gall benderfynu gohirio'r gwrandawriad i ganiatáu i'r Swyddog Ymchwilio ac/neu unrhyw dystion ychwanegol fynychu'r gwrandawriad.

(b) Cyflwyno adroddiad y Swyddog Ymchwilio

- (i) Os yw'r Swyddog Ymchwilio yn bresennol, bydd y Cadeirydd yn gofyn i'r Swyddog Ymchwilio gyflwyno ei adroddiad/ei hadroddiad gyda sylw arbennig i unrhyw bwyntiau o wahaniaeth a nodwyd gan yr Aelod a pham fod ef/hi, ar sail ei g(ch)anfyddiadau ffeithiol ef/hi, o'r farn bod yr Aelod wedi methu â chydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad. Gall y Swyddog Ymchwilio alw tystion fel sy'n angenrheidiol i drafod unrhyw bwyntiau o wahaniaeth.
- (ii) Onid yw'r Swyddog Ymchwilio yn bresennol, ni fydd y Pwyllgor Safonau ond yn cynnal gwrandawriad os ydyw'n fodlon nad oes unrhyw bwyntiau sylweddol o wahaniaeth neu fod modd datrys yn foddhaol unrhyw bwyntiau o wahaniaeth yn absenoldeb y Swyddog Ymchwilio. Yn absenoldeb y Swyddog Ymchwilio, gall y Pwyllgor Safonau benderfynu, ar gais y Swyddog Monitro, pa dystion, os o gwbl i'w galw. Mewn achos lle caiff tystion o'r fath eu galw, bydd y Cadeirydd yn dwyn sylw'r tystion at unrhyw ran berthnasol o adroddiad y Swyddog Ymchwilio ac yn gofyn i'r tyst gadarnhau neu gywiro'r adroddiad a darparu unrhyw dystiolaeth berthnasol.
- (iii) Ni chaniateir unrhyw groesholi ond wedi cyflwyno adroddiad y Swyddog Ymchwilio ac/neu wedi derbyn tystiolaeth pob tyst, bydd y Cadeirydd yn gofyn i'r Aelod a oes unrhyw faterion y dylai'r Pwyllgor Safonau mofyn sylwadau gan y Swyddog Ymchwilio neu'r tyst yn eu cylch ac yna gall Aelodau'r Pwyllgor Safonau ofyn cwestiynau i'r Swyddog Ymchwilio neu'r tyst.

(c) Ymateb yr Aelod

- (i) Bydd y Cadeirydd wedyn yn gwahodd yr Aelod i ymateb i adroddiad y Swyddog Ymchwilio a galw unrhyw dystion fel sy'n angenrheidiol i roi sylw i unrhyw bwyntiau o wahaniaeth.
 - (A) Gall yr Aelod drefnu i'w gynrychiolydd/chynrychiolydd wneud cyflwyniad ar ei ran/ei rhan ac/neu i gyflwyno'r Aelod ac unrhyw dystion ar ei ran/ei rhan.
 - (B) Nid oes rhaid i'r Aelod roi tystiolaeth neu ateb unrhyw gwestiynau ond gall y Pwyllgor Safonau yn rhesymol ddod i gasgliadau o unrhyw fethiant ar ei ran/rhan i roi tystiolaeth neu i ateb unrhyw gwestiwn.

- (ii) Ni chaniateir unrhyw groesholi ond wedi i'r Aelod roi ei dystiolaeth/tystiolaeth ac wedi i bob tyst roddi eu dystiolaeth nhw, gall y Cadeirydd ofyn i'r Swyddog Ymchwilio a oes unrhyw faterion y dylai'r Pwyllgor Safonau ofyn am sylwadau'r Aelod neu'r tyst yn eu cylch ac yna gall Aelodau'r Pwyllgor Safonau ofyn cwestiynau i'r Aelod neu'r tyst.

(ch) Tystion

Bydd gan y Pwyllgor Safonau'r hawl i wrthod clywed tystiolaeth gan y Swyddog Ymchwilio, yr Aelod neu dyst oni bai ei fod yn fodlon bod y tyst yn debygol o roi tystiolaeth y mae angen ei chlywed er mwyn gallu penderfynu a fu methiant i gydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad.

(d) Tystiolaeth Ychwanegol

- (i) Wedi gorffen clywed y dystiolaeth, bydd y Cadeirydd yn siecio gydag Aelodau'r Pwyllgor Safonau a ydynt yn fodlon bod ganddynt ddigon o dystiolaeth i ddod i gasgliad ystyriol ar y mater.
- (ii) Os bydd y Pwyllgor Safonau, ar unrhyw adeg, cyn penderfynu a fu methiant i gydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad, o'r farn bod arno angen ychwaneg o dystiolaeth ar unrhyw bwynt er mwyn ei alluogi i ddod i gasgliad ystyriol ar y mater, gall y Pwyllgor Safonau (ond dim rhagor nag unwaith) ohirio'r gwrandawriad a gwneud cais i'r Swyddog Ymchwilio chwilio am a darparu'r fath dystiolaeth ychwanegol a gwneud gwaith ymchwil pellach ar unrhyw bwynt a bennwyd gan y Pwyllgor Safonau.

(dd) Bydd yr Aelod a'r Swyddog Ymchwiliad yn cael cyfle i wneud sylwadau i gloi.

(e) Penderfynu a oedd methiant i gydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad.

- (i) Oni bai bod y penderfyniad yn cadarnhau yn syml gyfaddefiad yr Aelod o fethiant i gydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad (fel y caiff ei nodi ym mharagraff 10(a)(i) uchod), bydd y Pwyllgor Safonau yn ymneilltuo i ystafell arall i ystyried yn breifat a fethodd yr Aelod â chydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad fel y nodir hynny yn adroddiad y Swyddog Ymchwilio.
- (ii) Bydd y Pwyllgor Safonau yn gwneud ei benderfyniad wedi pwyso a mesur y tebygolrwydd yn y dystiolaeth a gafodd yn y gwrandawriad.
- (iii) Swyddogaeth y Pwyllgor Safonau yw gwneud penderfyniad ar y mater. Gall, ar unrhyw adeg, ddychwelyd i'r brif ystafell lle mae'r gwrandawriad er mwyn mofyn tystiolaeth ychwanegol gan y Swyddog Ymchwilio, yr Aelod neu'r tyst. Os oes angen ychwaneg o wybodaeth arno, gall ohirio a rhoi cyfarwyddyd i Swyddog neu ofyn i'r Aelod ddangos tystiolaeth bellach o'r fath i'r Pwyllgor Safonau.
- (iv) Os oes angen Cyngor Cyfreithiol ar y Pwyllgor Safonau ar unrhyw bwynt, gall naill ai –

- (A) Ofyn i'r Ymgynghorydd Cyfreithiol ymuno gyda'r Pwyllgor a darparu'r fath wybodaeth. Yn yr achos hwn, bydd yr Ymgynghorydd Cyfreithiol yn ailadrodd cyngor o'r fath yn agored pan fydd y Pwyllgor Safonau yn dychwelyd a gall cynrychiolydd cyfreithiol yr Aelod ymateb i gyngor o'r fath; neu
- (B) Dychwelyd i'r fforwm agored a gofyn i'r Ymgynghorydd Cyfreithiol roi cyngor gan wahodd cynrychiolydd cyfreithiol yr Aelod i ymateb i unrhyw gyngor o'r fath.
- (v) Wedi i'r Pwyllgor Safonau orffen ystyried y mater, gall y Pwyllgor Safonau ystyried a yw'n teimlo fel gwneud unrhyw argymhellion i'r awdurdod gyda golwg ar hyrwyddo safonau uchel o ran ymddygiad ymysg aelodau.
- (vi) Yna, bydd y Pwyllgor Safonau yn dychwelyd i brif ystafell y gwrandawriad a bydd y Cadeirydd yn datgan prif ganfyddiadau ffeithiol y Pwyllgor Safonau ynghyd â'i benderfyniad ynghylch a yw'r Aelod wedi methu â chydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad fel y nodir hynny yn adroddiad y Swyddog Ymchwilio.

11 Os nad yw'r Aelod wedi methu dilyn y Côd Ymddygiad

Os bydd y Pwyllgor Safonau'n penderfynu na fethodd yr Aelod â dilyn y Côd Ymddygiad yn y modd a nodir yn adroddiad y Swyddog Ymchwilio:

- (a) Dylai'r Cadeirydd grynhoi canlyniadau'r Pwyllgor Safonau;
- (b) Os yw'r Pwyllgor Safonau yn dod i'r casgliad, o'r dystiolaeth a gafodd yn ystod y gwrandawriad, bod Aelod wedi methu â chydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad (ar wahân i'r mater y mae'r Pwyllgor Safonau newydd wneud penderfyniad arno), bydd y Pwyllgor yn amlinellu pryderon y Pwyllgor Safonau ac yn dweud bod y Pwyllgor Safonau wedi cyfeirio'r methiant ychwanegol neu fethiant arall hwn i'r Swyddog Monitro gyda golwg ar gyflwyno haerriad pellach i Swyddfa'r Ombwdsmon Cyhoeddus yng Nghymru.
- (c) Yna dylai'r Cadeirydd nodi unrhyw argymhellion y mae'r Pwyllgor Safonau yn bwriadu eu gwneud i'r awdurdod gyda golwg ar hyrwyddo safonau uchel o ymddygiad ymhlith aelodau a mofyn sylwadau'r Aelod, y Swyddog Ymchwilio a'r Ymgynghorydd Cyfreithiol cyn i'r Pwyllgor Safonau rhoddi trefn derfynol ar unrhyw argymhellion.
- (ch) I gloi, dylai'r Cadeirydd ofyn i'r Aelod a ydyw ef/hi yn dymuno i'r Awdurdod beidio â chyhoeddi datganiad o'i ganfyddiad mewn papur newydd lleol.

12 Camau gweithredu yn dilyn methiant i gydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad

Os yw'r Pwyllgor Safonau yn penderfynu bod yr Aelod wedi methu dilyn y Côd Ymddygiad yn y modd a nodir yn adroddiad y Swyddog Ymchwilio:

- (a) Bydd y Cadeirydd yn crynhoi canfyddiadau'r Pwyllgor Safonau;
- (b) Fe all y Cadeirydd wedyn nodi'r math o gosb y mae'n ei ystyried all fod yn briodol gan ofyn i'r Aelod neu ei gynrychiolydd cyfreithiol wneud sylwadau ar y

gosb.⁴

- (c) Fe all y Cadeirydd ofyn i'r Swyddog Ymchwilio wneud sylwadau ynglŷn â chosb.
- (ch) Bydd y Cadeirydd wedyn yn sicrhau bod pob Aelod o'r Pwyllgor Safonau yn fodlon bod ganddo ef/hi ddigon o wybodaeth i'w alluogi ef/hi i wneud penderfyniad ystyrlon ynghylch a ddylid pennu cosb ac (os yn briodol) beth fydd ffurf y gosb.
- (d) Fe all unrhyw aelod o'r Pwyllgor Safonau ofyn cwestiynau i'r Swyddog Ymchwilio neu i'r aelod fel bo'r angen i'w alluogi ef/hi i wneud penderfyniad ystyrlon.
- (dd) Bydd y Pwyllgor Safonau wedyn yn ymneilltuo i ystafell arall i ystyried yn breifat a ddylid pennu cosb (lle bwriedir pennu cosb) a pha gosb i'w rhoi a pha bryd y dylai'r gosb honno ddod i rym, ac unrhyw sylwadau y bydd y Pwyllgor Safonau'n eu rhoi i'r awdurdod.
- (e) Ar ddiwedd ei ystyriaethau, bydd y Pwyllgor Safonau yn dychwelyd i brif ystafell y gwrandawriad a bydd y Cadeirydd yn datgan penderfyniadau'r Pwyllgor Safonau gan ddweud a ddylid pennu cosb a (lle bwriedir cosb) beth yw natur y gosb, a pha bryd y dylai ddod i rym, ynghyd â'r prif resymau dros wneud y penderfyniadau hynny, ac unrhyw argymhellion y bydd y Pwyllgor Safonau am eu gwneud i'r awdurdod.

13 **Cau'r gwrandawriad**

- (a) Bydd y Pwyllgor Safonau yn cyhoeddi ei benderfyniad ar ddiwrnod y gwrandawriad ac yn rhoi i Swyddog Cefnogi'r Pwyllgor ddatganiad ysgrifenedig byr o'u penderfyniad, a bydd y Swyddog Cefnogi'r Pwyllgor yn ei anfon i'r Aelod mor fuan ag sy'n ymarferol ar ôl cau'r gwrandawriad;
- (b) Bydd y Cadeirydd yn diolch i bawb sydd yn bresennol sydd wedi cyfrannu tuag at drefn y gwrandawriad ac yn cau'r gwrandawriad yn ffurfiol;

⁴

Gall y Pwyllgor Safonau benderfynu ar unrhyw un o'r isod o ran y cosbau y gall fynnu arnynt :

- “(i) dim angen gweithredu o gwbl
- (ii) ceryddu'r Aelod;
- (iii) atal yr Aelod yn rhannol am gyfnod a fydd ddim hwy na chwe mis;
- (iv) Sgwahardd yr Aelod am gyfnod a fydd ddim hwy na chwe mis.

Nid yw Atal neu atal yn rhannol ond yn berthnasol i'r Aelod yn ei gapasiti fel aelod o'r awdurdod yr oedd y gwyn yn ymwneud ag o.

Bydd unrhyw gosb a roddwyd yn cychwyn ar unwaith oni fydd y Pwyllgor Safonau yn rhoi cyfarwyddyd (yn achos unrhyw gosb ac eithrio cerydd) y bydd yn cychwyn ar ddyddiad penodol a bennwyd gan y Pwyllgor Safonau o fewn chwe mis o ddyddiad y gwrandawriad.

- (c) Yn dilyn cau'r gwrandawriad, bydd y Swyddog Cymorth Pwyllgorau yn cytuno ar rybudd ysgrifenedig ffurfiol o benderfyniad y Pwyllgor Safonau a bydd y Swyddog Monitro'n trefnu i'r rhybudd hwnnw gael ei ddosbarthu a'i gyhoeddi (neu grynodedb o'r rhybudd hwnnw, lle bo'r angen).

14. Apeliadau

Gall yr Aelod apelio yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau trwy ysgrifennu at llywydd Panel Dyfarnu Cymru, gan sicrhau bod ei lythyr yn rhestru'r seiliau dros wneud yr apêl, ac yn cynnwys datganiad yn dweud a yw'n fodlon ai peidio i'r apêl gael ei gwrandao ar ffurf sylwadau ysgrifenedig, ac yn cael ei derbyn gan y llywydd o fewn 21 diwrnod i ddyddiad y rhybudd ysgrifenedig o'r penderfyniad.

Manylion yr achos a rhif cyfeirnod

FFURFLEN A

Ymateb yr Aelod perthnasol i'r dystiolaeth sydd yn yr adroddiad ymchwilio

Rhowch rif unrhyw baragraff yn yr adroddiad ymchwilio lle yr ydych yn anghytuno gyda'r canfyddiad ffaith, a rhowch eich rhesymau a'r dewis arall yr ydych yn ei awgrymu, os gwelwch yn dda.

Rhif y paragraff o'r adroddiad ymchwilio	Rhesymau dros anghytuno gyda'r canfyddiad ffaith a roddir yn y paragraff hwnnw	Awgrym o sut y dylai'r paragraff ddarllen

Manylion yr achos a rhif cyfeirnod

FFURFLEN B

Tystiolaeth arall sy'n berthnasol i'r gwyn

Nodwch isod, os gwelwch yn dda, gan ddefnyddio'r paragraffau sydd wedi'u rhifo, unrhyw dystiolaeth yr ydych yn teimlo sy'n berthnasol i'r gwyn a wnaed amdanoch chi.

Rhif paragraff	Manylion am y dystiolaeth
1	
2	
3	

Manylion yr achos a rhif cyfeirnod

FFURFLEN C

Sylwadau i'w cymryd i ystyriaeth os gwelir bod Aelod wedi methu â dilyn y Côd Ymddygiad

Cwblhewch y ffurflen hon ond os ydych yn cytuno gyda'r canfyddiadau yn adroddiad yr ymchwiliad eich bod wedi methu â chydymffurfio â'r Côd Ymddygiad.

Nodwch isod, os gwelwch yn dda, gan ddefnyddio'r paragraffau sydd wedi'u rhifo, unrhyw ffactorau y dylai'r Pwyllgor Safonau eu cymryd i ystyriaeth os bydd yn dod i gasgliad eich bod wedi methu â dilyn y Côd Ymddygiad. Nodwch, os gwelwch yn dda, nad oes unrhyw ganfyddiad o'r fath wedi'i wneud hyd yn hyn.

Rhif paragraff	Ffactorau i'r Pwyllgor Safonau eu cymryd i ystyriaeth pan yn penderfynu a ddylid cymeradwyo unrhyw rybudd, cyfyngu adnoddau neu lwfansau, atal neu atal rhannol.
1	
2	
3	

Manylion yr achos a rhif cyfeirnod

FFURFLEN D

Trefniadau ar gyfer gwrandawriad y Pwyllgor Safonau

Ticiwch y blychau perthnasol.

1	Ydych chi'n bwriadu mynychu gwrandawriad y Pwyllgor Safonau ar y dyddiad a nodir yn y llythyr sydd ynghlwm? Os 'Na', eglurwch pam os gwelwch yn dda.	Ydw ☐ Nac ydw ☐	Rheswm:
2	A ydych chi'n mynd i gyflwyno eich achos eich hun?	Ydw ☐ Nac ydw ☐	
3	Os nad ydych yn cyflwyno eich achos eich hun, a fydd cynrychiolydd yn ei gyflwyno ar eich rhan? Os 'Bydd' rhowch enw eich cynrychiolydd o.g.y.dd	Bydd ☐ Na fydd ☐	Enw:
4	A yw eich cynrychiolydd yn gyfreithiwr neu'n fargyfreithiwr gweithredol? Os 'Ydi' rhowch eu cymwysterau cyfreithiol o.g.y.dd. Yna ewch i Gwestiwn 6. Os 'Na' ewch i Gwestiwn 5 o.g.y.dd	Ydi ☐ Nac Ydi ☐	Cymwysterau:

5	A oes gan eich cynrychiolydd unrhyw gysylltiad gyda'ch achos? Os 'Oes' rhowch fanylion o.g.y.dd	Oes ☐ Nac Oes ☐	Manylion:
6	A ydych chi'n mynd i alw unrhyw dystion? Os 'Ydw', cwblhewch Ffurflen E o.g.y.dd	Ydw ☐ Nac Ydw ☐	
7	A oes gennych chi, eich cynrychiolydd neu eich tystion unrhyw anawsterau mynediad neu anghenion eraill? (e.e. mynediad i gadair olwyn?) Os 'Oes' rhowch fanylion o.g.y.dd	Oes ☐ Nac Oes ☐	Manylion:
8	A oes angen cyfeithydd arnoch chi, eich cynrychiolydd neu dystion? Os 'Oes' rhowch fanylion o.g.y.dd	Oes ☐ Nac Oes ☐	Manylion:
9	Ydych chi eisiau i unrhyw ran o'r gwrandawriad gael ei gynnal yn breifat? Os 'Oes' rhowch eich rhesymau o.g.y.dd	Oes ☐ Nac Oes ☐	Rhesymau:
10	Ydych chi eisiau i unrhyw ran o'r dogfennau perthnasol gael eu cadw oddi wrth y cyhoedd? Os 'Ydw' rhowch eich rhesymau o.g.y.dd	Ydw ☐ Nac Ydw ☐	Rhesymau:

Manylion yr achos a rhif cyfeirnod

FFURFLEN E

Manylion am y tystion yr ydych yn bwriadu eu galw:

Enw'r tyst neu'r tystion	1		
	2		
	3		
Tyst 1			
a	Fydd y tyst yn rhoi tystiolaeth am yr honiad? Os 'Bydd' rhowch amlinelliad o'r dystiolaeth y bydd y tyst yn ei rhoi os gwelwch yn dda	Bydd ☐ Na fydd ☐	Amlinelliad o'r dystiolaeth:
b	Fydd y tyst yn rhoi tystiolaeth ynglŷn â pha gamau y dylai'r Pwyllgor Safonau eu cymryd os bydd yn dod i'r casgliad nad yw'r Côt Ymddygiad wedi'i ddilyn? Os 'Bydd', rhowch amlinelliad o'r dystiolaeth y bydd y tyst yn ei rhoi os gwelwch yn dda	Bydd ☐ Na fydd ☐	Amlinelliad o'r dystiolaeth:

Tyst 2

a	Fydd y tyst yn rhoi tystiolaeth am yr honiad? Os ‘Bydd’ rhowch amlinelliad o’r dystiolaeth y bydd y tyst yn ei rhoi os gwelwch yn dda.	Bydd ☐ Na fydd ☐	Amlinelliad o’r dystiolaeth:
b	Fydd y tyst yn rhoi tystiolaeth ynglŷn â pha gamau y dylai’r Pwyllgor Safonau eu cymryd os bydd yn dod i’r casgliad nad yw’r Côt Ymddygiad wedi’i ddilyn? Os ‘Bydd’, rhowch amlinelliad o’r dystiolaeth y bydd y tyst yn ei rhoi os gwelwch yn dda	Bydd ☐ Na fydd ☐	Amlinelliad o’r dystiolaeth:

Tyst 3

a	Fydd y tyst yn rhoi tystiolaeth am yr honiad? Os ‘Bydd’ rhowch amlinelliad o’r dystiolaeth y bydd y tyst yn ei rhoi os gwelwch yn dda.	Bydd ☐ Na fydd ☐	Amlinelliad o’r dystiolaeth:
b	Fydd y tyst yn rhoi tystiolaeth ynglŷn â pha gamau y dylai’r Pwyllgor Safonau eu cymryd os bydd yn dod i gasgliad nad yw’r Côt Ymddygiad wedi’i ddilyn? Os ‘Bydd’, rhowch amlinelliad o’r dystiolaeth y bydd y tyst yn ei rhoi os gwelwch yn dda	Bydd ☐ Na fydd ☐	Amlinelliad o’r dystiolaeth:

ATODIAD / ENCLOSURE

2

CYNGOR SIR YNYS MÔN

PROTOCOL DATRYSIAD LLEOL

Cyffredinol

1. Pwrpas y Protocol yw hyrwyddo safonau uchel o ymddygiad, gyda golwg ar feithrin perthnasau gweithio cadarnhaol ymysg Aelodau, a rhwng Aelodau a Swyddogion, i osgoi cwynion annilys i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC) ac i ddiogelu enw da'r Cyngor.
2. Ni fydd y Protocol yn berthnasol ond mewn achosion o gamymddwyn gan Aelodau yn erbyn ei gilydd dan baragraffau 4(b) a 6(1)(d) y Côd Ymddygiad. Hynny yw, honiadau o fethu â dangos parch neu fod yn ystyriol o eraill, neu honiadau bod Aelod wedi gwneud cwynion blinderus, maleisus neu ddisylwedd yn erbyn Aelodau eraill neu unrhyw un sy'n gweithio i'r Cyngor neu ar ei ran.
3. Mae'r Protocol yn ceisio sicrhau cyfryngu a chymodi cyflym. Nid yw'n gosbol ond fe all fod yn berthnasol i gosbi os gwneir cwyn ffurfiol i'r OGCC mewn achos lle ceir patrwm o ymddygiad o'r fath.
4. Nid yw'r Protocol wedi ei fwriadu i ddisodli nac ymyrryd â disgyblaeth grŵp neu blaid.
5. Nid yw'r Protocol wedi ei fwriadu i ddisodli nac ymyrryd ag unrhyw hawliau statudol neu gontractyddol all fod gan Swyddogion.
6. Nid yw'r Protocol wedi ei fwriadu i ddisodli Awdurdod yr OGCC ond, yn hytrach i ddelio â chategori cyfyngedig o achosion, lle gallai paragraffau 4(b) neu 6(1)(d) y Côd fod wedi eu torri, ond lle na fyddai casgliad o'r fath mae'n debyg yn golygu y byddai camau disgyblu'n cael eu cymryd. Ni fyddai achosion o'r fath, yn unigol o leiaf, yn bodloni prawf trothwy'r OGCC ar gyfer ymchwilio iddynt.

Gweithdrefn

7. Rhaid i Aelod neu Swyddog sy'n dymuno defnyddio'r Protocol roi eu cwyn yn ysgrifenedig i'r Swyddog Monitro, gan egluro pryd a lle yr honnwyd bod y côd wedi ei dorri, sut a phaham y torrwyd paragraff 4(b) ac / neu 6(1)(d) ynghyd â manylion am unrhyw dystion ac unrhyw ddogfennau perthnasol.
8. Rhaid anfon unrhyw gwyn ysgrifenedig i'r Swyddog Monitro cyn pen 7 niwrnod gwaith o ddyddiad y digwyddiad sy'n destun y gwyn, neu 7 niwrnod gwaith o'r dyddiad pan ddaeth yr achwynydd i wybod am y digwyddiad.
9. Bydd y Swyddog Monitro, neu ei g / chynrychiolydd, yn anfon copi o'r gwyn, ac unrhyw dystiolaeth gefnogol, i'r Aelod sy'n destun y gwyn. Bydd gan yr Aelod 7 niwrnod gwaith o'i dderbyn, ar gyfer anfon ateb ysgrifenedig i'r Swyddog Monitro yn egluro eu hymateb ac yn rhoi manylion am unrhyw dystion ac unrhyw ddogfennau perthnasol.
10. Yn dilyn derbyn ateb gan yr Aelod y gwneir y gwyn amdano/amdani, neu pan fo'r amser ar gyfer derbyn ateb wedi mynd heibio, bydd y Swyddog Monitro yn :-

- rhoi copi o'r ymateb llawn i'r achwynydd;
 - yn trefnu cyfarfod o Banel anffurfiol o'r Pwyllgor Safonau i ystyried y gŵyn ar y dyddiad cyntaf hwylus sydd ar gael i bawb sydd yn ymwneud â'r mater.
11. Bydd cyfarfod o Banel y Pwyllgor Safonau yn cael ei gynnal yn breifat a bydd unrhyw waith papur y bydd yn ei dderbyn, neu y bydd yn ei gynhyrchu, yn parhau i fod yn gyfrinachol i'r Panel, ei ymgynghorwyr, ac i'r partïon. Mae hyn, fodd bynnag, yn amodol ar unrhyw ddyletswydd gyfreithiol i ddatgelu e.e. i'r OGCC pe bai materion yn dwysau/datblygu ymhellach.
 12. Bydd unrhyw Banel anffurfiol o'r Bwyllgor Safonau yn cynnwys dau Aelod o'r Pwyllgor, yn eu tro, ond ni fydd yn cynnwys Aelod Cyngor Cymuned.
 13. Gofynnir i'r partïon fynychu'r Panel a byddant yn gyfrifol am ddod gyda hwy unrhyw dystion y maent yn bwriadu dibynnu arnynt.
 14. Os na fydd unrhyw barti neu dyst yn bresennol, mater i'r Panel fydd penderfynu a fyddant yn symud ymlaen â'r mater, neu'n aildrefnu.
 15. Pe bai'r achwynydd, neu'r Aelod y gwneir cwyn amdano/amdani yn Aelod o grŵp gwleidyddol, yna fe all wahodd eu Harweinydd Grŵp i fynychu'r Panel. Nid oes rhaid i unrhyw Arweinydd Grŵp perthnasol fynychu, ond anogir hwy i wneud hynny.
 16. Bydd y Swyddog Monitro, neu ei g / chynrychiolydd, yn mynychu i gynghori'r Panel.
 17. Bydd gweithdrefn unrhyw Banel yn un anffurfiol. Bydd y Panel yn gwneud pob ymdrech i fod yn deg a diduedd gyda'r ddau barti. Ni fydd unrhyw reolau tystiolaeth fel y cyfryw, ond ni fydd unrhyw dystion fydd yn cael eu galw ond yn mynychu i rannu eu gwybodaeth gyda'r Panel; ni fyddant yn 'eistedd i mewn' yn ystod y cyfarfod.
 18. Ar ôl clywed gan y partïon, ac unrhyw dystion, ynghyd â'r Arweinyddion Grŵp (pe bai Arweinyddion Grŵp yn bresennol, a phe baent yn dymuno siarad gerbron y Panel,) bydd y Panel wedyn yn ymneilltuo i sesiwn breifat, ac yn dychwelyd i fynegi eu safbwynt a rhoi gerbron unrhyw argymhellion all fod ganddo ar gyfer datrys y sefyllfa. Nid oes gan y Panel unrhyw bwerau disgyblaethol ond fe all wneud argymhellion i'r Arweinyddion Grwpiau yn unigol, mewn perthynas ag Aelodau o'u grŵp ac, i'r Arweinyddion Grŵp gyda'i gilydd mewn perthynas ag unrhyw Aelod digyswllt.
 19. Ni fydd unrhyw hawl i apelio dan y broses hon.
 20. Bydd y partïon yn derbyn cadarnhad ysgrifenedig o gasgliadau'r Panel ac adroddir ar ganlyniad pob Panel, ond heb gynnwys enwau, i bob cyfarfod chwarterol o'r Pwyllgor Safonau.
 21. Bydd canlyniad unrhyw Banel yn cael ei drafod hefyd fel eitem sefydlog yng nghyfarfodydd yr Arweinyddion Grŵp.

ATODIAD / ENCLOSURE

3

CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

NATIONAL ASSEMBLY FOR WALES

OFFERYNNAU STATUDOL

STATUTORY INSTRUMENTS

2001 Rhif 2283 (Cy.172)

2001 No. 2283 (W.172)

**LLYWODRAETH LEOL,
CYMRU**

**LOCAL GOVERNMENT,
WALES**

**Rheoliadau Pwyllgorau Safonau
(Cymru) 2001**

**The Standards Committees (Wales)
Regulations 2001**

NODYN ESBONIADOL

EXPLANATORY NOTE

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

(This note does not form part of the Regulations)

Mae Rhan III o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ("y Ddeddf") yn gwneud darpariaeth mewn perthynas ag ymddygiad aelodau a chyflogeion llywodraeth leol.

Part III of the Local Government Act 2000 ("the Act") makes provision with respect to the conduct of local government members and employees.

Mae adran 53(1) o'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod perthnasol, sydd, yng Nghymru, yn cynnwys cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol, awdurdodau tân, awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac awdurdodau heddlu ond nid cynghorau cymuned, sefydlu pwyllgor safonau sydd i gael y swyddogaethau a roddir iddo gan neu o dan y Rhan honno o'r Ddeddf.

Section 53(1) of the Act requires every relevant authority, which in Wales includes county and county borough councils, fire authorities, National Park authorities and police authorities but not community councils, to establish a standards committee which is to have the functions conferred on it by or under that Part of the Act.

O dan adran 53(11) o'r Ddeddf, caiff Cynulliad Cenedlaethol Cymru wneud darpariaeth drwy reoliadau ynghylch (ymhlith pethau eraill) maint, aelodaeth a thrafodion pwyllgorau safonau awdurdodau perthnasol yng Nghymru, heblaw awdurdodau heddlu, a maint, aelodaeth a thrafodion unrhyw is-bwyllgorau a sefydlir o dan adran 56 o'r Ddeddf.

Under section 53(11) of the Act, the National Assembly for Wales may by regulations make provision as to (among other things) the size, composition and proceedings of standards committees of relevant authorities in Wales, other than police authorities, and of any sub-committees established under section 56 of the Act.

Mae rheoliadau 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ac 11 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â maint ac aelodaeth pwyllgor ac is-bwyllgorau safonau ac mae rheoliad 12 yn darparu nad oes unrhyw ofyniad ynghylch cydbwysedd gwleidyddol i fod yn gymwys iddynt.

Regulations 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 and 11 make provision with respect to the size and composition of standards committees and sub-committees and Regulation 12 provides that no requirement of political balance is to apply to them.

Mae rheoliadau 13, 14, 15, 16 a 17 yn darparu ar gyfer penodi aelodau annibynnol i bwyllgorau ac is-bwyllgorau safonau.

Regulations 13, 14, 15, 16 and 17 provide for the appointment of independent members to standards committees and sub-committees.

Mae rheoliadau 18, 19, 20 ac 21 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â chyfnod swydd aelodau pwyllgorau ac is-bwyllgorau safonau a'u hailbenodi.

Regulations 18, 19, 20 and 21 make provision with respect to the term of office and re-appointment of members of standards committees and sub-committees.

Mae rheoliadau 22 a 23 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â swydd cadeirydd ac is-gadeirydd pwyllgor neu is-bwyllgor safonau ac mewn perthynas â phleidleisio mewn cyfarfodydd.

Regulations 22 and 23 make provision with respect to the office of chairperson and vice-chairperson of a standards committee or sub-committee and with respect to voting at meetings.

Mae rheoliadau 24 a 25 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â Chworwm yng nghyfarfodydd pwyllgorau ac is-bwyllgorau safonau, mynychder y cyfarfodydd a phresenoldeb swyddog monitro'r awdurdod neu gynrychiolydd i'r swyddog monitro.

Regulations 24 and 25 make provision with respect to a Quorum at meetings of standards committees and sub-committees, the frequency of meetings and the attendance of the authority's monitoring officer or a representative of the monitoring officer.

Mae rheoliad 26 yn cymhwyso, gydag addasiadau, ddarpariaethau penodol Rhan VA o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 at bwyllgorau ac is-bwyllgorau safonau.

Regulation 26 applies, with modifications, certain provisions of Part VA of the Local Government Act 1972 to standards committees and sub-committees.

Mae rheoliadau 28 a 29 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â chadw cofnod o'r trafodion ac mewn perthynas â chylch gwaith pwyllgorau ac is-bwyllgorau safonau.

Regulations 28 and 29 make provision with respect to the keeping of a record of the proceedings and with respect to terms of reference of standards committees and sub-committees.

Mae rheoliad 30 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â threfniadau trosiannol ynghylch penodi aelodau annibynnol i bwyllgorau ac is-bwyllgorau safonau.

Regulation 30 makes provision with respect to transitional arrangements regarding the appointment of independent members to standards committees and sub-committees.

2001 Rhif 2283 (Cy.172)**2001 No. 2283 (W.172)****LLYWODRAETH LEOL,
CYMRU****LOCAL GOVERNMENT,
WALES****Rheoliadau Pwyllgorau Safonau
(Cymru) 2001****The Standards Committees (Wales)
Regulations 2001***Wedi'u gwneud**21 Mehefin 2001**Made**21st June 2001**Yn dod i rym**28 Gorffennaf 2001**Coming into force**28th July 2001*

Mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn gwneud y Rheoliadau canlynol drwy arfer y pwerau a roddwyd iddo gan adrannau 53(11) a (12), 56(5) a 105(1) a (2) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000(a).

The National Assembly for Wales makes the following Regulations in exercise of the powers conferred upon it by sections 53(11) and (12), 56(5) and 105(1) and (2) of the Local Government Act 2000(a).

Enwi, cychwyn a chymhwyso**Citation, commencement and application**

1.-(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001 a deuant i rym ar 28 Gorffennaf 2001.

1.-(1) These Regulations may be cited as the Standards Committees (Wales) Regulations 2001 and shall come into force on 28 July 2001.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys i Gymru yn unig.

(2) These Regulations apply to Wales only.

Dehongli**Interpretation****2. Yn y Rheoliadau hyn -****2. In these Regulations -**

ystyr "aelod" ("*member*"), oni fydd y cyd-destun yn mynnu fel arall, yw -

"the 1972 Act" ("*Deddf 1972*") means the Local Government Act 1972(b);

(a) yn achos awdurdod lleol, aelod etholedig o'r awdurdod hwnnw, a

"the 2000 Act" ("*Deddf 2000*") means the Local Government Act 2000;

(b) yn achos awdurdod Parc Cenedlaethol neu awdurdod tân aelod a benodir i'r awdurdod hwnnw naill ai -

"alternative arrangements" ("*trefniadau amgen*") means arrangements specified in regulations made by the National Assembly for Wales under section 32(1) of the 2000 Act;

(i) o dan Orchymyn Awdurdodau Parciau Cenedlaethol (Cymru) 1995, neu

"board" ("*bwrdd*") has the meaning given to it by the Local Authorities (Alternative Arrangements) (Wales) Regulations 2001(c);

(ii) o dan unrhyw un o'r Gorchmynion Gwasanaethau Tân;

"chairperson" ("*cadeirydd*") for the purposes of regulation 8(3) includes -

ystyr "aelod annibynnol" ("*independent member*") yw aelod o bwyllgor safonau nad yw -

(a) yn aelod,

(a) a chairman elected under paragraph 5 of Schedule 3 to the National Park Authorities (Wales) Order 1995(d), and

(b) yn swyddog, neu

(c) yn briod ag aelod neu swyddog

(a) 2000 p.22.

(a) 2000 c.22.

(b) 1972 c.70.

(c) S.I. 2001/2284 (W.173).

(d) S.I. 1995/2803.

o'r awdurdod perthnasol o dan sylw, unrhyw awdurdod pethnasol arall, na chyingor cymuned;

ystyr "aelod panel" ("*panel member*") yw aelod o banel a sefydlwyd o dan reoliad 15;

ystyr "aelod panel lleyg" ("*lay panel member*") yw aelod o banel a sefydlir o dan reoliad 15 -

- (a) nad yw, ac nad yw wedi bod, yn aelod, yn aelod cyfetholedig nac yn swyddog, neu
- (b) nad yw'n briod i aelod neu swyddog

o'r awdurdod perthnasol o dan sylw, unrhyw awdurdod perthnasol arall na chyingor cymuned;

ystyr "aelod pwyllgor cymunedol" ("*community committee member*") yw aelod o bwyllgor safonau sy'n aelod hefyd o gyngor cymuned yn ardal yr awdurdod perthnasol o dan sylw;

ystyr "awdurdod lleol" ("*local authority*") yw cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol;

ystyr "awdurdod Parc Cenedlaethol" ("*National Park authority*") yw awdurdod Parc Cenedlaethol a sefydlwyd o dan adran 63 o Ddeddf yr Amgylchedd 1995(a);

ystyr "awdurdod perthnasol" ("*relevant authority*") yw -

- (a) cyngor sir,
- (b) cyngor bwrdeistref sirol,
- (c) awdurdod Parc Cenedlaethol, ac
- (ch) awdurdod tân;

ystyr "awdurdod tân" ("*fire authority*") yw awdurdod tân a gyfansoddwyd trwy gynllun cyfuno o dan Ddeddf Gwasanaethau Tân 1947(b);

mae i "bwrdd" ("*board*") yr ystyr a roddir iddo gan Reoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Amgen) (Cymru) 2001(c);

mae "cadeirydd" ("*chairperson*"), at ddibenion rheoliad 8(3), yn cynnwys -

- (a) cadeirydd a etholir o dan baragraff 5 o Atodlen 3 i Orchymyn Awdurdodau Parciau Cenedlaethol (Cymru) 1995(ch), a
- (b) cadeirydd a etholir o dan baragraff 17 o Ran III o'r Atodlen i unrhyw un o'r Gorchmynion Gwasanaethau Tân;

ystyr "Deddf 1972" ("*the 1972 Act*") yw Deddf Llywodraeth Leol 1972(d);

ystyr "Deddf 2000" ("*the 2000 Act*") yw Deddf Llywodraeth Leol 2000;

mae "dirprwy gadeirydd" ("*deputy chairperson*") yn

- (b) a chairman elected under paragraph 17 of Part III of the Schedule to any of the Fire Services Orders;

"community committee member" ("*aelod pwyllgor cymunedol*") means a member of a standards committee who is also a member of a community council within the area of the relevant authority concerned;

"deputy chairperson" ("*dirprwy gadeirydd*") includes -

- (a) a deputy chairman elected under paragraph 5 of Schedule 3 to the National Park Authorities (Wales) Order 1995, and
- (b) a vice-chairman elected under paragraph 17 of Part III of the Schedule to any of the Fire Services Orders;

"executive arrangements" ("*trefniadau gweithrediaeth*") means arrangements by a local authority -

- (a) for and in connection with the creation and operation of an executive of the authority, and
- (b) under which certain functions of the authority are the responsibility of the executive;

"fire authority" ("*awdurdod tân*") means a fire authority constituted by a combination scheme under the Fire Services Act 1947(a);

"the Fire Services Orders" ("*y Gorchmynion Gwasanaethau Tân*") means -

- (a) The North Wales Fire Services (Combination Scheme) Order 1995(b),
- (b) The Mid and West Wales Fire Services (Combination Scheme) Order 1995(c), and
- (c) The South Wales Fire Services (Combination Scheme) Order 1995(d);

"independent member" ("*aelod annibynnol*") means a member of a standards committee who is not -

- (a) a member,
- (b) an officer, or
- (c) the spouse of a member or an officer

of the relevant authority concerned, any other relevant authority, or a community council.

"lay panel member" ("*aelod panel lleyg*") means a member of a panel established under regulation 15 who-

- (a) is not and has not been a member, co-opted member or officer, or
- (b) is not the spouse of a member or an officer

(a) 1995 p.25.

(b) 1947 p.41.

(c) O.S. 2001/2284 (Cy.173).

(ch) O.S. 1995/2803.

(d) 1972 p.70.

(a) 1947 c.41.

(b) S.I. 1995/3218.

(c) S.I. 1995/3229.

(d) S.I. 1995/3230.

cynnwys -

- (a) dirprwy gadeirydd a etholir o dan baragraff 5 o Atodlen 3 i Orchymyn Awdurdodau Parciau Cenedlaethol (Cymru) 1995, a
- (b) is-gadeirydd a etholir o dan baragraff 17 o Ran III o'r Atodlen i unrhyw un o'r Gorchmynion Gwasanaethau Tân;

ystyr "y Gorchmynion Gwasanaethau Tân" (*"the Fire Service Orders"*) yw -

- (a) Gorchymyn Gwasanaethau Tân Gogledd Cymru (Cynllun Cyfuno) 1995(a),
- (b) Gorchymyn Gwasanaethau Tân Canolbarth a Gorllewin Cymru (Cynllun Cyfuno) 1995(b), ac
- (c) Gorchymyn Gwasanaethau Tân De Cymru (Cynllun Cyfuno) 1995(c);

ystyr "gweithrediaeth arweinydd a chabinet" (*"leader and cabinet executive"*) yw'r math o drefniadau gweithrediaeth a bennir yn adran 11(3) o Ddeddf 2000;

ystyr "gweithrediaeth maer a chabinet" (*"mayor and cabinet executive"*) yw'r math o drefniadau gweithrediaeth a bennir naill ai -

- (a) yn adran 11(2), neu
- (b) yn adran 11(4) o Ddeddf 2000;

ystyr "is-bwyllgor i bwyllgor safonau" (*"sub-committee of a standards committee"*) yw is-bwyllgor a benodir gan bwyllgor safonau awdurdod lleol o dan adran 56 o Ddeddf 2000;

ystyr "pwyllgor safonau" (*"standards committee"*), oni fydd y cyd-destun yn mynnu fel arall, yw pwyllgor safonau awdurdod perthnasol ac mae'n cynnwys is-bwyllgor i bwyllgor safonau;

mae i "swyddog priodol" yr ystyr a roddir i *"proper officer"* gan adran 270(3) o Ddeddf 1972;

ystyr "trefniadau amgen" (*"alternative arrangements"*) yw'r trefniadau a bennir mewn rheoliadau a wneir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru o dan adran 32(1) o Ddeddf 2000;

ystyr "trefniadau gweithrediaeth" (*"executive arrangements"*) yw trefniadau gan awdurdod lleol -

- (a) ar gyfer creu a gweithredu gweithrediaeth i'r awdurdod ac mewn cysylltiad â hynny, a
- (b) y mae swyddogaethau penodol i'r awdurdod yn gyfrifoldeb i'r weithrediaeth o danynt.

of the relevant authority concerned, any other relevant authority or a community council;

"leader and cabinet executive" (*"gweithrediaeth arweinydd a chabinet"*) means the form of executive arrangements specified in section 11(3) of the 2000 Act;

"local authority" (*"awdurdod lleol"*) means a county or county borough council;

"mayor and cabinet executive" (*"gweithrediaeth maer a chabinet"*) means the form of executive arrangements specified in either -

- (a) section 11(2), or
- (b) section 11(4)

of the 2000 Act;

"member" (*"aelod"*), unless the context otherwise requires, means -

- (a) in the case of a local authority, an elected member of that authority, and
- (b) in the case of a National Park authority or fire authority a member appointed to that authority under either -
 - (i) the National Park Authorities (Wales) Order 1995, or
 - (ii) any of the Fire Services Orders;

"National Park authority" (*"awdurdod Parc Cenedlaethol"*) means a National Park authority established under section 63 of the Environment Act 1995(a);

"panel member" (*"aelod panel"*) means a member of a panel established under regulation 15.

"proper officer" (*"swyddog priodol"*) has the meaning given by section 270(3) of the 1972 Act;

"relevant authority" (*"awdurdod perthnasol"*) means -

- (a) a county council,
- (b) a county borough council,
- (c) a National Park authority, and
- (d) a fire authority;

"standards committee" (*"pwyllgor safonau"*), unless the context otherwise requires, means a standards committee of a relevant authority and includes a sub-committee of a standards committee;

"sub-committee of a standards committee" (*"is-bwyllgor i bwyllgor safonau"*) means a sub-committee appointed by a standards committee of a local authority under section 56 of the 2000 Act.

(a) O.S. 1995/3218.

(b) O.S. 1995/3229.

(c) O.S. 1995/3230.

(a) 1995 c.25.

Maint pwyllgorau safonau

3. Rhaid i bwyllgor safonau gynnwys nid llai na phump ac nid mwy na naw o aelodau.

Aelodaeth pwyllgorau safonau

4. Rhaid i aelodaeth pwyllgor safonau beidio â chynnwys personau heblaw -

- (a) personau sy'n aelodau o'r awdurdod perthnasol o dan sylw,
- (b) aelodau annibynnol, neu
- (c) aelodau pwyllgor cymunedol.

5.-(1) Os yw cyfanswm aelodau pwyllgor safonau yn eilrif, rhaid i o leiaf hanner y rhif hwnnw fod yn aelodau annibynnol.

(2) Os yw cyfanswm aelodau pwyllgor safonau yn odrif, rhaid i'r mwyafrif o'r rhif hwnnw fod yn aelodau annibynnol.

6.-(1) Rhaid i berson sydd wedi bod yn aelod o un neu ragor o awdurdodau perthnasol, ond nad yw'n aelod mwyach, beidio â bod yn aelod annibynnol o bwyllgor safonau unrhyw awdurdod perthnasol yr oedd y person hwnnw yn aelod ohono.

(2) Yn ddarostyngedig i reoliad 16(2), caiff person sydd wedi bod yn aelod o un neu ragor o awdurdodau perthnasol, ond nad yw'n aelod mwyach, ar ôl y cyfnod o ddeuddeng mis sy'n dechrau gyda'r dyddiad y peidiodd y person hwnnw â bod yn aelod o unrhyw awdurdod perthnasol, fod yn aelod annibynnol o bwyllgor safonau i awdurdod perthnasol nad yw'r person hwnnw wedi bod yn aelod ohono.

7.-(1) Rhaid i berson sydd wedi bod yn swyddog o un neu ragor o awdurdodau perthnasol, ond nad yw'n aelod mwyach, beidio â bod yn aelod annibynnol o bwyllgor safonau i unrhyw awdurdod perthnasol yr oedd y person hwnnw yn swyddog ohono.

(2) Yn ddarostyngedig i reoliad 16(2), caiff person sydd wedi bod yn swyddog o un neu ragor o awdurdodau perthnasol, ond nad yw'n aelod mwyach, ar ôl y cyfnod o ddeuddeng mis sy'n dechrau gyda'r dyddiad y peidiodd y person hwnnw â bod yn swyddog o unrhyw awdurdod perthnasol, fod yn aelod annibynnol o bwyllgor safonau i awdurdod perthnasol nad yw'r person hwnnw wedi bod yn swyddog ohono.

8.-(1) Os yw awdurdod perthnasol yn awdurdod lleol sy'n gweithredu trefniadau gweithrediaeth, rhaid i'r canlynol, sef -

- (a) maer etholedig awdurdod o'r fath sy'n gweithredu gweithrediaeth maer a chabinet, a
- (b) arweinydd gweithrediaeth awdurdod o'r fath sy'n gweithredu gweithrediaeth arweinydd a chabinet,

Size of standards committees

3. A standards committee shall consist of not less than five nor more than nine members.

Composition of standards committees

4. The membership of a standards committee shall not consist of persons other than -

- (a) persons who are members of the relevant authority concerned,
- (b) independent members, or
- (c) community committee members.

5.-(1) Where the total number of members of a standards committee is an even number at least half that number shall be independent members.

(2) Where the total number of members of a standards committee is an odd number a majority of that number shall be independent members.

6.-(1) A person who has been but is no longer a member of one or more relevant authorities shall not be an independent member of the standards committee of any relevant authority of which that person was a member.

(2) Subject to regulation 16(2), a person who has been but is no longer a member of one or more relevant authorities may, after the period of twelve months commencing with the date on which that person ceased to be a member of any relevant authority, be an independent member of a standards committee of a relevant authority of which that person has not been a member.

7.-(1) A person who has been but is no longer an officer of one or more relevant authorities shall not be an independent member of the standards committee of any relevant authority of which that person was an officer.

(2) Subject to regulation 16(2), a person who has been but is no longer an officer of one or more relevant authorities may, after the period of twelve months commencing with the date on which that person ceased to be an officer of any relevant authority, be an independent member of a standards committee of a relevant authority of which that person has not been an officer.

8.-(1) Where a relevant authority is a local authority operating executive arrangements, neither -

- (a) the elected mayor of such an authority which is operating a mayor and cabinet executive, nor
- (b) the executive leader of such an authority which is operating a leader and cabinet executive,

beidio â bod yn aelod o bwyllgor safonau'r awdurdod perthnasol hwnnw.

(2) Os yw awdurdod perthnasol yn awdurdod lleol sy'n gweithredu trefniadau amgen, rhaid i gadeirydd bwrdd yr awdurdod hwnnw beidio â bod yn aelod o bwyllgor safonau'r awdurdod hwnnw.

(3) Os yw awdurdod perthnasol yn awdurdod Parc Cenedlaethol neu'n awdurdod tân, rhaid i'r canlynol, sef -

- (a) cadeirydd, a
- (b) dirprwy gadeirydd (os oes un)

awdurdod o'r fath beidio â bod yn aelod o bwyllgor safonau'r awdurdod hwnnw.

9.-(1) Ni chaiff aelodaeth pwyllgor safonau awdurdod lleol sy'n gweithredu trefniadau gweithrediaeth gynnwys mwy nag un aelod sy'n aelod hefyd o weithrediaeth yr awdurdod hwnnw.

(2) Ni chaiff aelodaeth pwyllgor safonau awdurdod lleol sy'n gweithredu trefniadau amgen gynnwys mwy nag un aelod sy'n aelod hefyd o fwrdd yr awdurdod hwnnw.

10. Rhaid i aelodaeth pwyllgor safonau sydd i gyflawni swyddogaethau mewn perthynas â'r canlynol, sef -

- (a) cynghorau cymuned sydd wedi'u lleoli yn ardal yr awdurdod perthnasol hwnnw, a
- (b) aelodau'r cynghorau cymuned hynny,

gynnwys o leiaf un aelod pwyllgor cymunedol.

11. Rhaid i aelod o awdurdod lleol sydd hefyd yn aelod o gyngor cymuned sydd wedi'i leoli yn ardal yr awdurdod lleol hwnnw beidio â bod yn aelod pwyllgor cymunedol i bwyllgor safonau'r awdurdod hwnnw.

Dyrannu seddau i grwpiau Gwleidyddol

12. Nid yw pwyllgor safonau i gael ei ystyried yn gorff y mae adran 15 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989(a) yn gymwys iddo.

Penodi aelodau annibynnol i bwyllgorau safonau

13.-(1) Pan fydd lle gwag yn codi ar gyfer swydd fel aelod annibynnol o bwyllgor safonau, rhaid i'r awdurdod perthnasol o dan sylw gyhoeddi hysbyseb mewn nid llai na dau bapur newydd (nad ydynt yn cael eu cyhoeddi gan yr awdurdod perthnasol hwnnw) sy'n cylchredeg yn ei ardal.

(2) Rhaid i'r hysbyseb y cyfeirir ati ym mharagraff (1) uchod hysbysu'r etholwyr llywodraeth leol ar gyfer ardal yr awdurdod perthnasol fod yr awdurdod perthnasol yn ceisio penodi aelod annibynnol i'w

shall be a member of the standards committee of that relevant authority.

(2) Where a relevant authority is a local authority operating alternative arrangements, the chairperson of the board of that authority shall not be a member of that authority's standards committee.

(3) Where a relevant authority is a National Park authority or a fire authority, neither -

- (a) the chairperson, nor
- (b) the deputy chairperson (if any)

of such an authority shall be a member of the standards committee of that authority.

9.-(1) The membership of a standards committee of a local authority operating executive arrangements may not include more than one member who is also a member of the executive of that authority.

(2) The membership of a standards committee of a local authority operating alternative arrangements may not include more than one member who is also a member of the board of that authority.

10. The membership of a standards committee which is to discharge functions in relation to -

- (a) community councils which are situated in that relevant authority's area, and
- (b) the members of those community councils,

shall include at least one community committee member.

11. A member of a local authority who is also a member of a community council situated in that local authority's area shall not be a community committee member of that authority's standards committee.

Allocation of seats to Political groups

12. A standards committee is not to be regarded as a body to which section 15 of the Local Government and Housing Act 1989(a) applies.

Appointment of independent members to standards committees

13.-(1) Where a vacancy arises for a post as an independent member of a standards committee the relevant authority concerned shall publish an advertisement in not less than two newspapers (which are not published by that relevant authority) circulating in its area.

(2) The advertisement referred to in paragraph (1) above shall notify the local government electors for the relevant authority's area that the relevant authority is seeking to appoint an independent member to its

(a) 1989 p.42.

(a) 1989 c.42.

bwyllgor safonau.

(3) Caiff awdurdod perthnasol gyhoeddi hysbyseb mewn cysylltiad ag unrhyw le gwag ar gyfer swydd fel aelod annibynnol ar bwyllgor safonau'r awdurdod perthnasol hwnnw mewn unrhyw bapur newydd y mae'n ei gyhoeddi.

14. Rhaid i awdurdod perthnasol -

- (a) sefydlu meini prawf ar gyfer penodi aelodau annibynnol i'w bwyllgor safonau, a
- (b) cyhoeddi'r meini prawf hynny yn yr hysbyseb y cyfeirir ati yn rheoliad 13(1) uchod.

15.-(1) Rhaid i awdurdod perthnasol sefydlu panel a fydd yn cynnwys nid mwy na phum aelod panel.

(2) Rhaid i un aelod panel fod yn aelod panel llewg.

(3) Rhaid i banel a sefydlir o dan baragraff (1) gan awdurdod lleol gynnwys un aelod panel sy'n aelod o gyngor cymuned sydd wedi'i leoli yn ardal yr awdurdod lleol hwnnw.

16.-(1) Rhaid i banel a sefydlir o dan reoliad 15 uchod -

- (a) ystyried pob cais a ddaw i law'r awdurdod perthnasol mewn perthynas â lle gwag ar gyfer aelod annibynnol o bwyllgor safonau'r awdurdod hwnnw;
- (b) cymhwyso'r meini prawf a sefydlwyd gan yr awdurdod perthnasol o dan sylw o dan reoliad 14 uchod pan fydd yn ystyried ceisiadau am swydd fel aelod annibynnol o bwyllgor safonau'r awdurdod hwnnw; ac
- (c) gwneud argymhellion mewn perthynas ag unrhyw geisiadau o'r fath i'r awdurdod perthnasol.

(2) Rhaid i benodiadau aelodau annibynnol o bwyllgor safonau awdurdod perthnasol gael eu gwneud gan yr awdurdod perthnasol y mae'n rhaid iddo roi sylw i argymhellion y panel.

17. Os yw'r awdurdod perthnasol o dan sylw yn barnu ei bod yn briodol, caiff hysbyseb a gyhoeddir o dan reoliad 13(1)-

- (a) hysbysu'r etholwyr llywodraeth leol ar gyfer ardal yr awdurdod perthnasol hwnnw fod cadeirydd ac is-gadeirydd ei bwyllgor safonau yn cael eu hethol o blith aelodau annibynnol y pwyllgor hwnnw; a
- (b) hysbysu'r etholwyr hynny ynghylch y nodweddion a'r profiad y gallai fod yn ofynnol i aelodau annibynnol sy'n dal swyddi o'r fath feddu arnynt.

standards committee.

(3) A relevant authority may publish an advertisement in connection with any vacancy for a post as an independent member on that relevant authority's standards committee in any newspaper that it publishes.

14. A relevant authority shall -

- (a) establish criteria for the appointment of independent members to its standards committee, and
- (b) publish those criteria in the advertisement referred to in regulation 13(1) above.

15.-(1) A relevant authority shall establish a panel which shall consist of not more than five panel members.

(2) One panel member must be a lay panel member.

(3) A panel established under paragraph (1) by a local authority must include one panel member who is a member of a community council situated in that local authority's area.

16.-(1) The panel established under regulation 15 above shall -

- (a) consider every application that the relevant authority receives in relation to a vacancy for an independent member of that authority's standards committee;
- (b) apply the criteria established by the relevant authority concerned under regulation 14 above when it considers applications for a post as an independent member of that authority's standards committee; and
- (c) make recommendations in relation to any such applications to the relevant authority.

(2) Appointments of independent members of a relevant authority's standards committee shall be made by the relevant authority which shall have regard to the recommendations of the panel.

17. An advertisement published under regulation 13(1) may, if the relevant authority concerned considers appropriate -

- (a) notify local government electors for that relevant authority's area that the chairperson and vice-chairperson of its standards committee are elected from the independent members of that committee; and
- (b) notify those electors of the qualities and experience that may be required of independent members holding such positions.

Cyfnod swydd aelodau pwyllgorau safonau

18.-(1) Rhaid i gyfnod swydd aelod o bwyllgor safonau i awdurdod sy'n aelod o'r awdurdod hwnnw beidio â bod yn fwy -

- (a) na phedair blynedd, neu
- (b) na'r cyfnod tan yr etholiadau llywodraeth leol cyffredin i'r awdurdod lleol hwnnw sy'n dod nesaf ar ôl penodi'r person hwnnw yn aelod o bwyllgor safonau'r awdurdod hwnnw, p'un bynnag yw'r byrraf.

(2) Rhaid i aelod o'r fath roi'r gorau i fod yn aelod o'r pwyllgor safonau hwnnw os yw'r aelod hwnnw'n rhoi'r gorau i fod yn aelod o'r awdurdod lleol o dan sylw.

19.-(1) Os yw awdurdod perthnasol yn awdurdod Parc Cenedlaethol neu'n awdurdod tân, rhaid i gyfnod swydd aelod o bwyllgor safonau'r awdurdod hwnnw sy'n aelod o awdurdod o'r fath beidio â bod yn fwy -

- (a) na phedair blynedd, neu
- (b) na'r cyfnod tan y bydd penodiad yr aelod hwnnw yn aelod o'r awdurdod hwnnw yn dod i ben,

p'un bynnag yw'r byrraf.

(2) Rhaid i aelod o'r fath roi'r gorau i fod yn aelod o'r pwyllgor safonau hwnnw os yw'r aelod hwnnw'n rhoi'r gorau i fod yn aelod o'r awdurdod perthnasol o dan sylw.

20. Rhaid i gyfnod swydd aelod o bwyllgor safonau sy'n aelod annibynnol o'r pwyllgor hwnnw beidio â bod yn llai na phedair blynedd nac yn fwy na chwe blynedd.

Ailbenodi aelodau o bwyllgorau safonau

21.-(1) Yn ddarostyngedig i baragraff (2) o reoliad 18 a pharagraff (2) o reoliad 19 uchod, gall aelod o bwyllgor safonau awdurdod perthnasol sy'n aelod o'r awdurdod hwnnw gael ei ailbenodi am un tymor olynol pellach.

(2) Rhaid i aelod annibynnol o bwyllgor safonau awdurdod perthnasol beidio â gwasanaethu am fwy nag un cyfnod fel aelod o'r fath.

Cadeiryddion ac is-gadeiryddion pwyllgorau safonau

22.-(1) Rhaid i aelodau pwyllgor safonau ethol cadeirydd ac is-gadeirydd o blith aelodau annibynnol y pwyllgor hwnnw.

(2) Ethol cadeirydd ac is-gadeirydd yw'r busnes cyntaf y mae'n rhaid ei drafod yng nghyfarfod cyntaf pwyllgor safonau.

Term of office of members of standards committees

18.-(1) The term of office of a member of a local authority standards committee who is a member of that authority shall be no more than -

- (a) four years, or
- (b) the period until the ordinary local government elections for that local authority next following the appointment of that person as a member of that authority's standards committee, whichever is the shorter.

(2) Such a member shall cease to be a member of that standards committee if that member ceases to be a member of the local authority concerned.

19.-(1) Where a relevant authority is a National Park authority or fire authority, the term of office of a member of that authority's standards committee who is a member of such an authority shall be no more than -

- (a) four years, or
- (b) the period until that member's appointment as a member of that authority ceases,

whichever is the shorter.

(2) Such a member shall cease to be a member of that standards committee if that member ceases to be a member of the relevant authority concerned.

20. The term of office of a member of a standards committee who is an independent member of that committee shall be not less than four nor more than six years.

Re-appointment of members of standards committees

21.-(1) Subject to paragraph (2) of regulation 18 and paragraph (2) of regulation 19 above, a member of the standards committee of a relevant authority who is a member of that authority may be re-appointed for one further consecutive term.

(2) An independent member of the standards committee of a relevant authority shall serve no more than one term of office as such a member.

Chairpersons and vice-chairpersons of standards committees

22.-(1) The members of a standards committee shall elect a chairperson and a vice-chairperson from amongst the independent members of that committee.

(2) The election of a chairperson and a vice-chairperson shall be the first business to be transacted at the first meeting of a standards committee.

(3) Yn ddarostyngedig i baragraff (2) uchod, y cadeirydd fydd yn llywyddu mewn cyfarfodydd pwyllgor safonau.

(4) Os yw'r cadeirydd yn absennol o gyfarfod pwyllgor safonau, yna is-gadeirydd y pwyllgor, os yw'n bresennol, fydd yn llywyddu.

(5) Os bydd cadeirydd ac is-gadeirydd pwyllgor safonau yn absennol o un o gyfarfodydd y pwyllgor hwnnw, rhaid i'r aelod annibynnol o'r pwyllgor safonau hwnnw y bydd aelodau'r pwyllgor hwnnw yn ei ddewis lywyddu.

(6) Yn ddarostyngedig i baragraffau (8) a (9), rhaid i gadeirydd pwyllgor safonau gael ei ethol am ba un bynnag yw'r byrraf o'r cyfnodau canlynol -

- (a) cyfnod heb fod yn llai na phedair blynedd nac yn fwy na chwe blynedd, neu
- (b) tan fydd tymor swydd y person hwnnw fel aelod annibynnol o'r pwyllgor safonau yn dod i ben.

(7) Yn ddarostyngedig i baragraffau (8) a (9), rhaid i is-gadeirydd pwyllgor safonau gael ei ethol am ba un bynnag yw'r byrraf o'r cyfnodau canlynol -

- (a) cyfnod heb fod yn llai na phedair blynedd nac yn fwy na chwe blynedd, neu
- (b) tan fydd cyfnod swydd y person hwnnw fel aelod annibynnol o'r pwyllgor safonau yn dod i ben.

(8) Gall person a etholir yn gadeirydd neu is-gadeirydd ymddiswyddo ar unrhyw bryd drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i swyddog priodol yr awdurdod perthnasol o dan sylw.

(9) Pan fydd lle gwag yn swydd y cadeirydd neu'r is-gadeirydd yn cael ei lenwi, rhaid i'r person a benodir felly ddal ei swydd am ba un bynnag yw'r byrraf o'r cyfnodau canlynol -

- (a) tan y dyddiad y byddai cyfnod swydd y person y mae'r person hwnnw wedi'i ethol yn ei le wedi dod i ben, neu
- (b) tan y bydd cyfnod swydd y person hwnnw fel aelod annibynnol o'r pwyllgor safonau hwnnw yn dod i ben.

Pleidleisio

23.-(1) Mae gan aelod o bwyllgor safonau nad yw'n aelod o'r awdurdod perthnasol o dan sylw hawl i bleidleisio yng nghyfarfodydd y pwyllgor hwnnw.

(2) Rhaid i gwestiwn y mae pwyllgor safonau i benderfynu arno gael ei benderfynu drwy fwyafrif o'r pleidleisiau sy'n cael eu bwrw gan yr aelodau sy'n bresennol yn y cyfarfod ac yn pleidleisio arno.

(3) Os yw nifer y pleidleisiau yn gyfartal, bydd gan y person sy'n cadeirio cyfarfod y pwyllgor safonau ail bleidlais, sef pleidlais fwrw.

(3) Subject to paragraph (2) above, the chairperson shall preside at meetings of a standards committee.

(4) If the chairperson is absent from a meeting of a standards committee then the vice-chairperson of the committee, if present, shall preside.

(5) If both the chairperson and the vice-chairperson of a standards committee are absent from a meeting of that committee, such independent member of that standards committee as the members of that committee present shall choose shall preside.

(6) Subject to paragraphs (8) and (9) the chairperson of a standards committee shall be elected for whichever is the shorter of the following periods -

- (a) a period of not less than four nor more than six years, or
- (b) until the term of office of that person as an independent member of that standards committee comes to an end.

(7) Subject to paragraphs (8) and (9) the vice-chairperson of a standards committee shall be elected for whichever is the shorter of the following periods -

- (a) a period of not less than four nor more than six years, or
- (b) until the term of office of that person as an independent member of that standards committee comes to an end.

(8) A person elected as a chairperson or vice-chairperson may at any time resign from office by notice in writing to the proper officer of the relevant authority concerned.

(9) Where a casual vacancy in the office of chairperson or vice-chairperson is filled, the person so appointed shall hold office for whichever is the shorter of the following periods -

- (a) until the date upon which the term of office of the person in whose place that person is elected would have expired, or
- (b) until the term of office of that person as an independent member of that standards committee comes to an end.

Voting

23.-(1) A member of a standards committee who is not a member of the relevant authority concerned is entitled to vote at meetings of that committee.

(2) A question to be decided by a standards committee shall be decided by a majority of the votes cast by the members present at the meeting and voting thereon.

(3) In the case of an equality of votes, the person presiding at the meeting of the standards committee shall have a second, casting vote.

Cworwm

24. Rhaid peidio â thrafod unrhyw fusnes mewn cyfarfod pwyllgor safonau oni bai -

- (a) bod o leiaf dri aelod o'r pwyllgor hwnnw yn bresennol, gan gynnwys y cadeirydd, a
- (b) bod o leiaf hanner yr aelodau sy'n bresennol (gan gynnwys y cadeirydd) yn aelodau annibynnol.

Cyfarfodydd pwyllgorau safonau

25.-(1) Rhaid i bob pwyllgor safonau gynnal o leiaf un cyfarfod yn ystod pob cyfnod o 12 mis ar ôl 31 Rhagfyr 2001.

(2) Rhaid i bob pwyllgor safonau gynnal o leiaf un cyfarfod ar 31 Rhagfyr 2001 neu cyn hynny.

(3) Rhaid i swyddog monitro awdurdod perthnasol neu gynrychiolydd swyddog monitro awdurdod perthnasol fod yn bresennol ym mhob cyfarfod o bwyllgor safonau'r awdurdod hwnnw.

Darpariaethau cymwysadwy Rhan VA o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972

26.-(1) Yn ddarostyngedig i'r addasiadau a nodir ym mharagraffau (2) i (9) isod, bydd darpariaethau canlynol Deddf 1972, sef -

- (a) adran 100A,
- (b) adran 100B,
- (c) adran 100C,
- (ch) adran 100D
- (d) adran 100F,
- (dd) adran 100H,
- (e) adran 100I,
- (f) adran 100K, ac
- (ff) Atodlen 12A

yn gymwys fel petai pwyllgor safonau yn brif gyngor at ddibenion y darpariaethau hynny.

(2) Yn is-adran (3)(a) o adran 100A ac is-adran (1) o adran 100B, yn lle "council" rhwch "relevant authority".

(3) Yn is-adran (4)(b) o adran 100B, yn lle "chairman" rhwch "chairperson".

(4) Yn -

- (a) is-adran (6)(a) o adran 100A,
- (b) is-adran (1) o adran 100C, ac
- (c) is-adran (1)(b) o adran 100D,

yn lle "offices of the council", rhwch "offices of the relevant authority".

Quorum

24. No business shall be transacted at a meeting of a standards committee unless -

- (a) at least three members are present, including the chairperson, and
- (b) at least half the members present (including the chairperson) are independent members.

Meetings of standards committees

25.-(1) Every standards committee shall hold at least one meeting during every period of 12 months after 31 December 2001.

(2) Every standards committee shall hold at least one meeting on or before 31 December 2001.

(3) The monitoring officer or a representative of the monitoring officer of a relevant authority shall attend every meeting of that authority's standards committee.

Applicable provisions of Part VA of the Local Government Act 1972

26.-(1) Subject to the modifications set out in paragraphs (2) to (9) below, the following provisions of the 1972 Act, that is to say -

- (a) section 100A,
- (b) section 100B,
- (c) section 100C,
- (d) section 100D,
- (e) section 100F,
- (f) section 100H,
- (g) section 100I,
- (h) section 100K, and
- (i) Schedule 12A

shall apply as if for the purposes of those provisions a standards committee were a principal council.

(2) In sub-section (3)(a) of section 100A and sub-section (1) of section 100B, for "council" substitute "relevant authority".

(3) In sub-section (4)(b) of section 100B, for "chairman" substitute "chairperson".

(4) In -

- (a) sub-section (6)(a) of section 100A,
- (b) sub-section (1) of section 100C, and
- (c) sub-section (1)(b) of section 100D,

for "offices of the council", substitute "offices of the relevant authority".

(5) Yn -

- (a) is-adran (1) o adran 100F, a
- (b) is-adran (6) o adran 100H,

hepgorwch "committee or".

(6) Yn is-adran (3) o adran 100H, yn lle "principal council" rhowch "relevant authority".

(7) Yn is-adran (1) o adran 100K, hepgorwch -

- (a) "'committee or sub-committee of a principal council" shall be construed in accordance with section 100E(3) above;"
- (b) "'constituent principal council" shall be construed in accordance with section 100E(4) above;" ac
- (c) "'principal council" shall be construed in accordance with section 100J above".

(8) Hepgorwch is-adran (2) o adran 100K.

(9) Addasir paragraff (2) o Ran III o Atodlen 12A fel a ganlyn -

- (a) yn lle "principal council" rhowch "relevant authority",
- (b) yn lle "committee or sub-committee" rhowch "standards committee or sub-committee of that committee",
- (c) hepgorwch "and includes a reference", ac
- (ch) hepgorwch is-baragraffau (a), (b) ac (c).

27.-(1) Caiff awdurdod lleol, os gwêl yn dda, osod unrhyw hysbysiad ynghylch un o gyfarfodydd ei bwyllgor safonau y mae'n ofynnol ei osod yn ei swyddfeydd yn rhinwedd adran 100A o Ddeddf 1972, fel y'i haddaswyd gan reoliad 26, yn swyddfeydd y cynghorau cymuned sydd wedi'u lleoli yn ardal yr awdurdod lleol hwnnw.

(2) Caiff awdurdod lleol, os gwêl yn dda, ddarparu bod unrhyw agendâu ac adroddiadau ar gyfer cyfarfodydd ei bwyllgor safonau y mae, neu y gall fod, yn ofynnol iddynt fod yn agored i aelodau'r cyhoedd eu harchwilio yn ei swyddfeydd yn rhinwedd adran 100B o Ddeddf 1972, fel y'i haddaswyd gan reoliad 26, yn agored i'w harchwilio gan aelodau'r cyhoedd yn swyddfeydd y cynghorau cymuned sydd wedi'u lleoli yn ardal yr awdurdod lleol hwnnw.

(3) Caiff awdurdod lleol, os gwêl yn dda, ddarparu bod unrhyw gofnodion o gyfarfodydd ei bwyllgor safonau ac unrhyw ddogfennau eraill y mae, neu y gall fod, yn ofynnol iddynt fod yn agored i aelodau'r cyhoedd eu harchwilio yn ei swyddfeydd yn rhinwedd adran 100C o Ddeddf 1972, fel y'i haddaswyd gan reoliad 26, yn agored i'w harchwilio gan aelodau'r cyhoedd yn swyddfeydd y cynghorau cymuned sydd wedi'u lleoli yn ardal yr awdurdod lleol hwnnw.

(5) In -

- (a) sub-section (1) of section 100F, and
- (b) sub-section (6) of section 100H,

omit "committee or".

(6) In sub-section (3) of section 100H, for "principal council" substitute "relevant authority".

(7) In sub-section (1) of section 100K, omit -

- (a) "'committee or sub-committee of a principal council" shall be construed in accordance with section 100E(3) above;"
- (b) "'constituent principal council" shall be construed in accordance with section 100E(4) above;" and
- (c) "'principal council" shall be construed in accordance with section 100J above".

(8) Omit sub-section (2) of section 100K.

(9) Paragraph (2) of Part III of Schedule 12A is modified as follows -

- (a) for "principal council" substitute "relevant authority",
- (b) for "committee or sub-committee" substitute "standards committee or sub-committee of that committee",
- (c) omit "and includes a reference", and
- (d) omit sub-paragraphs (a),(b) and (c).

27.-(1) A local authority may, if it thinks fit, post such notice of a meeting of its standards committee as may be required to be posted at its offices by virtue of section 100A of the 1972 Act, as modified by regulation 26, at the offices of community councils situated in that local authority's area.

(2) A local authority may, if it thinks fit, provide for such agendas and reports for meetings of its standards committee as are, or may be, required to be open to inspection by members of the public at its offices by virtue of section 100B of the 1972 Act, as modified by regulation 26, to be open to inspection by members of the public at the offices of community councils situated in that local authority's area.

(3) A local authority may, if it thinks fit, provide for such minutes of its meetings of its standards committee and other documents as are, or may be, required to be open to inspection by members of the public at its offices by virtue of section 100C of the 1972 Act, as modified by regulation 26, to be open to inspection by members of the public at the offices of community councils situated in that local authority's area.

(4) Yn ddarostyngedig i adran 100A o Ddeddf 1972, fel y'i haddaswyd gan reoliad 26, caiff awdurdod perthnasol fabwysiadu unrhyw ddulliau eraill i roi hysbysiad cyhoeddus ynghylch cyfarfodydd ei bwyllgor safonau y mae'n credu eu bod yn briodol.

Cofnod trafodion pwyllgorau safonau

28.-(1) Rhaid llunio cofnodion trafodion pwyllgor safonau a'u rhoi mewn llyfr a ddarperir at y diben hwnnw gan swyddog priodol yr awdurdod perthnasol o dan sylw a rhaid iddynt gael eu llofnodi gan gadeirydd y pwyllgor ar ddiwedd y cyfarfod hwnnw neu yn y cyfarfod o'r pwyllgor sy'n dilyn nesaf.

(2) Rhaid i gofnodion trafodion pwyllgor safonau gynnwys -

- (a) cofnod o unrhyw benderfyniad a wnaed gan y pwyllgor;
- (b) y rheswm dros y penderfyniad hwnnw; ac
- (c) cofnod o unrhyw ddatganiad o fuddiant sydd gan aelod o'r pwyllgor sy'n berthnasol i unrhyw fater y penderfynwyd arno gan y pwyllgor hwnnw yn ystod y trafodion penodol hynny.

Cylch gwaith pwyllgorau safonau

29.-(1) Rhaid i bob awdurdod perthnasol baratoi yn ddi-oed datganiad sy'n nodi cylch gwaith ei bwyllgor safonau.

(2) Rhaid i bob awdurdod perthnasol anfon y datganiad y cyfeirir ato ym mharagraff (1) uchod i'r Comisiwn dros Weinyddu Lleol yng Nghymru.

Trefniadau trosiannol

30.-(1) Os yw awdurdod perthnasol -

- (a) wedi sefydlu pwyllgor safonau cyn y dyddiad y daw'r Rheoliadau hyn i rym, a
- (b) bod aelodaeth y pwyllgor hwnnw ar y dyddiad y daw'r Rheoliadau hyn i rym yn cynnwys un neu ragor o aelodau annibynnol bydd y paragraffau canlynol yn gymwys.

(2) Yn ddarostyngedig i baragraff (3) isod, caiff awdurdod perthnasol o'r fath ganiatáu i aelod annibynnol o'r fath barhau i fod yn aelod am ba un bynnag yw'r byrraf o'r cyfnodau canlynol -

- (a) pum mlynedd o'r dyddiad y daw'r Rheoliadau hyn i rym, neu
- (b) tan y daw cyfnod swydd yr aelod annibynnol hwnnw i ben.

(3) Ni fydd paragraff (2) uchod yn gymwys -

- (a) os nad yw'r awdurdod perthnasol yn barnu bod y broses benodi ar gyfer unrhyw aelod

(4) Subject to section 100A of the 1972 Act, as modified by regulation 26, a relevant authority may adopt such other methods to provide public notice of meetings of its standards committee as it considers appropriate.

Minute of proceedings of standards committees

28.-(1) Minutes of the proceedings of a standards committee shall be drawn up and entered in a book provided for the purpose by the proper officer of the relevant authority concerned and shall be signed by the chairperson of the committee at the conclusion of that meeting or at the next following meeting of the committee.

(2) The minutes of the proceedings of a standards committee shall include -

- (a) a record of any decision made by the committee;
- (b) the reasons for that decision; and
- (c) a record of any declaration of interest by a member of the committee which is relevant to any matter decided upon by that committee during those particular proceedings.

Terms of reference of standards committees

29.-(1) Every relevant authority shall forthwith prepare a statement which sets out the terms of reference of its standards committee.

(2) Every relevant authority shall send to the Commission for Local Administration in Wales the statement referred to in paragraph (1) above.

Transitional arrangements

30.-(1) Where a relevant authority has -

- (a) established a standards committee before the date on which these Regulations come into force, and
 - (b) the membership of that committee at the date on which these Regulations come into force includes one or more independent members
- the following paragraphs shall apply.

(2) Subject to paragraph (3) below, such a relevant authority may allow such an independent member to continue as a member for whichever is the shorter of the following periods -

- (a) five years from the date on which these Regulations come into force, or
- (b) until the term of office of that independent member comes to an end.

(3) Paragraph (2) above shall not apply where -

- (a) a relevant authority does not consider that the

annibynol o'r fath yn ddigon i warantu
annibyniaeth yr aelod hwnnw, neu

- (b) os na fyddai unrhyw aelod annibynol o'r fath
yn bodloni gofynion diffiniad aelod
annibynol at ddibenion y Rheoliadau hyn.

Llofnodwyd ar ran Cynulliad Cenedlaethol Cymru o
dan adran 66(1) o Ddeddf Llywodraeth Cymru
1998(a).

21 Mehefin 2001

D. Elis Thomas

Llywydd y Cynulliad Cenedlaethol

appointment process for any such independent
member was sufficient to guarantee the
independence of that member, or

- (b) any such independent member would not meet
the requirements of the definition of an
independent member for the purposes of these
Regulations.

Signed on behalf of the National Assembly for Wales
under section 66(1) of the Government of Wales Act
1998(a).

21st June 2001

The Presiding Officer of the National Assembly

(a) 1998 p.38.

(a) 1998 c.38.

CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

OFFERYNNAU STATUDOL

2001 Rhif 2283 (Cy.172)

**LLYWODRAETH LEOL,
CYMRU**

**Rheoliadau Pwyllgorau Safonau
(Cymru) 2001**

NATIONAL ASSEMBLY FOR WALES

STATUTORY INSTRUMENTS

2001 No. 2283 (W.172)

**LOCAL GOVERNMENT,
WALES**

**The Standards Committees (Wales)
Regulations 2001**

©© Hawlfraint y Goron 2001

Argraffwyd a chyhoeddwyd yn y Deyrnas Unedig gan The Stationery Office Limited o dan awdurdod ac arolygiaeth Carol Tullo, Rheolwr Gwasg Ei Mawrhydi ac Argraffydd Deddfau Seneddol y Frenhines.

£3.00

W/326/07/01

ON

© Crown copyright 2001

Printed and Published in the UK by the Stationery Office Limited under the authority and superintendence of Carol Tullo, Controller of Her Majesty's Stationery Office and Queen's Printer of Acts of Parliament.

ISBN 0-11-090288-2

ATODIAD / ENCLOSURE

4

CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

NATIONAL ASSEMBLY FOR WALES

OFFERYNNAU STATUDOL

STATUTORY INSTRUMENTS

2006 Rhif 1849 (Cy.192)

2006 No. 1849 (W.192)

LLYWODRAETH LEOL, CYMRU

LOCAL GOVERNMENT, WALES

**Rheoliadau Pwyllgorau Safonau
(Cymru) (Diwygio) 2006**

**The Standards Committees (Wales)
(Amendment) Regulations 2006**

NODYN ESBONIADOL

EXPLANATORY NOTE

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

(This note is not part of the Regulations)

Mae Rhan III o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ("y Ddeddf") yn gwneud darpariaeth o ran ymddygiad aelodau a chyflogeion llywodraeth leol.

Part III of the Local Government Act 2000 ("the Act") makes provision with respect to the conduct of local government members and employees.

Mae adran 53(1) o'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol bod pob awdurdod perthnasol, sy'n cynnwys yng Nghymru gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol, awdurdodau tân ac achub, awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac awdurdodau heddlu ond nad ydynt yn cynnwys cynghorau cymuned, yn sefydlu pwyllgor safonau a chanddo'r swyddogaethau a roddir iddo gan Ran III o'r Ddeddf neu oddi tani.

Section 53(1) of the Act requires every relevant authority, which in Wales includes county and county borough councils, fire and rescue authorities, National Park authorities and police authorities but not community councils, to establish a standards committee which is to have the functions conferred on it by or under Part III of the Act.

O dan adran 53(11) o'r Ddeddf, caiff Cynulliad Cenedlaethol Cymru, drwy reoliadau, wneud darpariaeth o ran (ymhlith pethau eraill) maint, cyfansoddiad a thrafodion pwyllgorau safonau awdurdodau perthnasol yng Nghymru, ac eithrio awdurdodau heddlu, ac unrhyw is-bwyllgorau a sefydlir o dan adran 54A neu adran 56 o'r Ddeddf.

Under section 53(11) of the Act, the National Assembly for Wales may by regulations make provision as to (among other things) the size, composition and proceedings of standards committees of relevant authorities in Wales, other than police authorities, and of any sub-committees established under section 54A or section 56 of the Act.

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001 ("Rheoliadau 2001").

These Regulations amend the Standards Committees (Wales) Regulations 2001 ("the 2001 Regulations").

Mae rheoliad 3 yn rhoi diffiniad newydd ("is-bwyllgor adran 54A") yn rheoliad 2 o Reoliadau 2001. Mewnosodwyd adran 54A o'r Ddeddf gan adran 113 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003. Mae adran 54A o'r Ddeddf yn rhoi'r hawl i bwyllgor safonau awdurdod perthnasol i benodi un neu fwy o is-bwyllgorau at ddibenion cyflawni unrhyw un neu rai o swyddogaethau'r pwyllgor (ac eithrio swyddogaethau o dan adran 55 neu adran 56 o'r Ddeddf).

Regulation 3 introduces a new definition ("section 54A sub-committee") into regulation 2 of the 2001 Regulations. Section 54A of the Act was inserted by section 113 of the Local Government Act 2003. Section 54A of the Act entitles a standards committee of a relevant authority to appoint one or more sub-committees for the purpose of discharging any of the committee's functions (other than functions under section 55 or section 56 of the Act).

Mae rheoliad 4 yn rhoi rheoliad 3 newydd yn Rheoliadau 2001 sy'n gwneud darpariaeth newydd o ran maint is-bwyllgor a benodir o dan adran 54A o'r Ddeddf (is-bwyllgor adran 54A).

Mae rheoliad 5 yn rhoi rheoliad 10 newydd yn Rheoliadau 2001. Mae'r rheoliad 10 newydd hwnnw'n darparu, o ran penodi "aelod pwyllgor cymunedol" yn aelod o bwyllgor safonau awdurdod lleol, mai'r awdurdod lleol hwnnw sydd i'w benodi. Cyn gwneud penodiad o'r fath, mae'n rhaid i'r awdurdod lleol ymgynghori â'r cyrff a bennir yn rheoliad 10(3)(a) a (b).

Mae rheoliad 6 yn mewnosod rheoliad 18A newydd yn Rheoliadau 2001. Mae'r rheoliad 18A newydd hwnnw'n gwneud darpariaeth o ran hyd tymor swydd "aelod pwyllgor cymunedol" o bwyllgor safonau awdurdod lleol.

Mae rheoliad 7 yn rhoi paragraffau (2), (3) a (4) newydd yn rheoliad 21 o Rheoliadau 2001. Mae'r paragraffau newydd hynny'n gwneud darpariaeth o ran ailbenodi aelod annibynnol o bwyllgor safonau.

Mae rheoliad 8 yn mewnosod rheoliad 21A newydd yn Rheoliadau 2001. Mae'r rheoliad 21A newydd hwnnw'n gwneud darpariaeth o ran ailbenodi "aelod pwyllgor cymunedol" o bwyllgor safonau awdurdod lleol. Mae rheoliad 21A(2) yn darparu bod yn rhaid i awdurdod lleol, cyn iddo wneud ailbenodiad o'r fath, ymgynghori â'r cyrff a bennir yn rheoliad 21A(2)(a) a (b).

Mae rheoliad 9 yn mewnosod paragraff (10) newydd yn rheoliad 22 o Rheoliadau 2001. Mae'r paragraff newydd hwnnw'n cadarnhau y caniateir ethol aelod annibynnol o bwyllgor safonau sydd wedi'i ailbenodi i bwyllgor safonau am dymor olynol arall yn gadeirydd neu'n is-gadeirydd y pwyllgor hwnnw.

Mae Rheoliad 10 yn gosod rheoliad 24 newydd yn Rheoliadau 2001. Mae'r rheoliad 24 newydd hwnnw'n darparu mai dau aelod (gan gynnwys cadeirydd yr is-bwyllgor hwnnw) yw'r cworwm ar gyfer cyfarfod o is-bwyllgor adran 54A. Mae'r rheoliad newydd hwnnw hefyd yn gwneud yn glir ystyr y term "cadeirydd" yn rheoliad 24(1) a (2).

Regulation 4 substitutes a new regulation 3 into the 2001 Regulations which makes new provision as to the size of a sub-committee appointed under section 54A of the Act (a section 54A sub-committee).

Regulation 5 substitutes a new regulation 10 into the 2001 Regulations. That new regulation 10 provides that the appointment of a "community committee member" to a standards committee of a local authority is to be made by that local authority. Before making such an appointment, the local authority is obliged to consult the bodies specified in regulation 10(3)(a) and (b).

Regulation 6 inserts a new regulation 18A into the 2001 Regulations. That new regulation 18A makes provision as to the term of office of a "community committee member" of a standards committee of a local authority.

Regulation 7 substitutes new paragraphs (2), (3) and (4) into regulation 21 of the 2001 Regulations. Those new paragraphs make provision as to the reappointment of an independent member of a standards committee.

Regulation 8 inserts a new regulation 21A into the 2001 Regulations. That new regulation 21A makes provision as to the reappointment of a "community committee member" of the standards committee of a local authority. Regulation 21A(2) provides that before making such a reappointment the local authority must consult the bodies specified in regulation 21A(2)(a) and (b).

Regulation 9 inserts a new paragraph (10) into regulation 22 of the 2001 Regulations. That new paragraph confirms that an independent member of a standards committee who has been reappointed to a standards committee for a further consecutive term may be elected as a chairperson or a vice-chairperson of that committee.

Regulation 10 substitutes a new regulation 24 into the 2001 Regulations. That new regulation 24 provides that the quorum for a meeting of a section 54A sub-committee is two members (including the chairperson of that sub-committee). That new regulation also clarifies the meaning of the term "chairperson" in regulation 24(1) and (2).

2006 Rhif 1849 (Cy.192)**2006 No. 1849 (W.192)****LLYWODRAETH LEOL,
CYMRU****LOCAL GOVERNMENT,
WALES****Rheoliadau Pwyllgorau Safonau
(Cymru) (Diwygio) 2006****The Standards Committees (Wales)
(Amendment) Regulations 2006***Wedi'u gwneud**11 Gorffennaf 2006**Made**11 July 2006**Yn dod i rym**14 Gorffennaf 2006**Coming into force**14 July 2006*

Mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru, drwy arfer y pwerau a roddwyd iddo gan adrannau 53(11), 54A(5)(a) a 56(5) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000(1), drwy hyn yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn:

The National Assembly for Wales, in exercise of the powers conferred upon it by sections 53(11), 54A(5)(a) and 56(5) of the Local Government Act 2000(1) hereby makes the following Regulations:

Enwi, cychwyn, cymhwyso a dehongli**Title, commencement, application and interpretation**

1.-(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) (Diwygio) 2006 a daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 14 Gorffennaf 2006.

1.-(1) The title of these Regulations is the Standards Committees (Wales) (Amendment) Regulations 2006 and these Regulations come into force on 14 July 2006.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

(2) These Regulations apply in relation to Wales.

(3) Yn y Rheoliadau hyn-

(3) In these Regulations-

ystyr "Rheoliadau 2001" ("*the 2001 Regulations*") yw Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001(2).

"the 2001 Regulations" ("*Rheoliadau 2001*") means the Standards Committees (Wales) Regulations 2001(2).

Diwygiadau i Reoliadau 2001**Amendments to the 2001 Regulations**

2. Diwygir Rheoliadau 2001 fel a ganlyn.

2. The 2001 Regulations are amended as follows.

3. Yn rheoliad 2-

3. In regulation 2-

(a) yn y lle priodol yn nhrefn yr wyddor mewnosoder-

(a) in the appropriate place in alphabetical order insert-

"ystyr "is-bwyllgor cymunedol" ("*community sub-committee*") yw is-bwyllgor a benodwyd gan bwyllgor safonau awdurdod lleol o dan adran 56 o Ddeddf 2000;"

"community sub-committee" ("*is-bwyllgor cymunedol*") means a sub-committee appointed by a standards committee of a local authority under section 56 of the 2000 Act;"

(b) yn y lle priodol yn nhrefn yr wyddor mewnosoder-

(b) in the appropriate place in alphabetical order insert-

(1) 2000 p.22; diwygiwyd adran 53(11) gan adran 35, Atodlen 4, paragraffau 1 a 4 o Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005 (p.10); a mewnosodwyd adran 54A gan adran 113 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 (p.26).

(2) O.S. 2001/2283 (Cy.172), fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2005/2929 (Cy.214).

(1) 2000 c.22; section 53(11) was amended by section 35, Schedule 4, paragraphs 1 and 4 of the Public Services Ombudsman (Wales) Act 2005 (c.10); and section 54A was inserted by section 113 of the Local Government Act 2003 (c.26).

(2) S.I. 2001/2283 (W.172) as amended by S.I. 2005/2929 (W.214).

"ystyr "is-bwyllgor adran 54A" ("*section 54A sub-committee*") yw is-bwyllgor a benodir gan bwyllgor safonau awdurdod perthnasol o dan adran 54A(1) o Ddeddf 2000;"

(c) yn y diffiniad o "pwyllgor safonau", yn lle "mae'n cynnwys is-bwyllgor i bwyllgor safonau;" rhodder "mae'n cynnwys is-bwyllgor adran 54A ac is-bwyllgor cymunedol.";

(ch) hepgorer y diffiniad o "is-bwyllgor i bwyllgor safonau".

4. Yn lle rheoliad 3, rhodder-

"3.-(1) Yn ddarostyngedig i baragraff (2) rhaid i bwyllgor safonau fod yn bwyllgor a chanddo nid llai na phum aelod na mwy na naw.

(2) Rhaid i is-bwyllgor adran 54A fod yn bwyllgor a chanddo nid llai na thri aelod."

5. Yn lle rheoliad 10, rhodder-

"10.-(1) Rhaid i aelodaeth pwyllgor safonau awdurdod lleol sydd i gyflawni swyddogaethau mewn perthynas ag-

(a) cyngorau cymuned sydd wedi'u lleoli yn ardal yr awdurdod lleol hwnnw; a

(b) aelodau'r cyngorau cymuned hynny,

gynnwys o leiaf un aelod pwyllgor cymunedol.

(2) Yn ddarostyngedig i baragraff (3), rhaid i benodiad aelod pwyllgor cymunedol yn aelod o bwyllgor safonau awdurdod lleol sydd i gyflawni'r swyddogaethau a ddisgrifir yn is-baragraffau (1)(a) a (b) gael ei wneud gan yr awdurdod lleol hwnnw.

(3) Cyn gwneud penodiad o dan baragraff (2) rhaid i'r awdurdod lleol ymgynghori-

(a) â'r cyngorau cymuned sydd wedi'u lleoli o fewn ei ardal; a

(b) â chymdeithasau cyngorau cymuned a sefydlwyd (os o gwbl) ar gyfer yr ardal honno, ac sy'n gweithredu oddi mewn iddi."

6. Ar ôl rheoliad 18, mewnosoder-

"18A.-(1) Ni fydd tymor swydd aelod o bwyllgor safonau awdurdod lleol sy'n aelod pwyllgor cymunedol yn hwy nag-

(a) pedair blynedd; neu

(b) y cyfnod hyd at yr etholiadau cyffredin ar gyfer y cyngor cymuned y mae'r aelod pwyllgor cymunedol yn aelod ohono, sef yr etholiadau nesaf ar ôl i'r person hwnnw gael ei benodi'n aelod pwyllgor cymunedol o'r pwyllgor hwnnw,

pa gyfnod bynnag fo'r byrraf.

"section 54A sub-committee" ("*is-bwyllgor adran 54A*") means a sub-committee appointed by a standards committee of a relevant authority under section 54A(1) of the 2000 Act;"

(c) in the definition of "standards committee", for "includes a sub-committee of a standards committee;" substitute "includes a section 54A sub-committee and a community sub-committee."; and

(d) omit the definition of "sub-committee of a standards committee".

4. For regulation 3, substitute-

"3.-(1) Subject to paragraph (2) a standards committee shall consist of not less than five nor more than nine members.

(2) A section 54A sub-committee shall consist of not less than three members."

5. For regulation 10, there is substituted-

"10.-(1) The membership of a standards committee of a local authority which is to discharge functions in relation to-

(a) community councils which are situated in that local authority's area; and

(b) the members of those community councils,

shall include at least one community committee member.

(2) Subject to paragraph (3) the appointment of a community committee member to a standards committee of a local authority which is to discharge the functions described in subparagraphs (1)(a) and (b) shall be made by that local authority.

(3) Before making an appointment under paragraph (2) the local authority shall consult-

(a) community councils which are situated within its area; and

(b) community council associations established for and operating within that area (if any)."

6. After regulation 18, insert-

"18A.-(1) The term of office of a member of a local authority standards committee who is a community committee member shall be no more than-

(a) four years; or

(b) the period until the ordinary elections for the community council of which the community committee member is a member next following the appointment of that person as a community committee member of that committee,

whichever is the shorter.

(2) Rhaid i aelod pwyllgor cymunedol roi'r gorau i fod yn aelod o bwyllgor safonau awdurdod lleol os yw'r aelod hwnnw'n peidio â bod yn aelod o gyngor cymuned o fewn ardal yr awdurdod lleol o dan sylw."

7. Yn lle paragraff (2) o reoliad 21, rhodder-

"(2) Yn ddarostyngedig i baragraff (4) caniateir i aelod annibynnol o bwyllgor safonau awdurdod perthnasol gael ei ailbenodi gan yr awdurdod perthnasol hwnnw am un tymor olynol arall.

(3) Wrth iddo ailbenodi aelod annibynnol o dan baragraff (2), nid oes raid i'r awdurdod perthnasol gydymffurfio â'r gofynion a osodir gan reoliadau 13 i 17.

(4) Os ailbenodir aelod annibynnol o dan baragraff (2), rhaid i'r tymor olynol arall hwnnw beidio â bod yn fwy na phedair blynedd."

8. Ar ôl rheoliad 21, mewnosoder-

"21A.-(1) Yn ddarostyngedig i baragraff (2) o reoliad 18A, caniateir i aelod pwyllgor cymunedol o bwyllgor safonau awdurdod lleol gael ei ailbenodi gan yr awdurdod lleol hwnnw am un tymor olynol arall.

(2) Cyn ailbenodi aelod pwyllgor cymunedol o dan baragraff (1) rhaid i'r awdurdod lleol ymgynghori-

- (a) â'r cyngorau cymuned sydd wedi'u lleoli o fewn ei ardal; a
- (b) â chymdeithasau cyngorau cymuned a sefydlwyd (os o gwbl) ar gyfer yr ardal honno, ac sy'n gweithredu oddi mewn iddi."

9. Ar ôl paragraff (9) o reoliad 22, mewnosoder-

"(10) Nid oes dim yn y Rheoliadau hyn yn rhwystro aelodau pwyllgor safonau rhag ethol cadeirydd neu is-gadeirydd sy'n aelod annibynnol o'r pwyllgor hwnnw ac sydd-

- (a) wedi'i ailbenodi'n aelod o'r fath o dan reoliad 21(2); a
- (b) wedi'i ethol yn gadeirydd neu'n is-gadeirydd y pwyllgor hwnnw yn ystod tymor swydd cyntaf yr aelod."

10. Yn lle rheoliad 24, rhodder-

"24.-(1) Ni chaiff unrhyw fusnes ei drin mewn cyfarfod o bwyllgor safonau, ac eithrio is-bwyllgor adran 54A-

- (a) onid oes tri aelod o leiaf yn bresennol, gan gynnwys y cadeirydd; a
- (b) onid yw o leiaf hanner yr aelodau sy'n bresennol (gan gynnwys y cadeirydd) yn aelodau annibynnol.

(2) Ni chaiff unrhyw fusnes ei drin mewn cyfarfod o is-bwyllgor adran 54A-

(2) A community committee member shall cease to be a member of a local authority standards committee if that member ceases to be a member of a community council within the area of the local authority concerned."

7. For paragraph (2) of regulation 21, substitute-

"(2) Subject to paragraph (4) an independent member of the standards committee of a relevant authority may be reappointed by that relevant authority for one further consecutive term.

(3) In reappointing an independent member under paragraph (2), the relevant authority is not obliged to comply with the requirements imposed by regulations 13 to 17.

(4) Where an independent member is reappointed under paragraph (2), that further consecutive term shall not exceed four years."

8. After regulation 21, insert-

"21A.-(1) Subject to paragraph (2) of regulation 18A, a community committee member of the standards committee of a local authority may be reappointed by that local authority for one further consecutive term.

(2) Before making a reappointment of a community committee member under paragraph (1) the local authority shall consult-

- (a) community councils which are situated within its area; and
- (b) community council associations established for and operating within that area (if any)."

9. After paragraph (9) of regulation 22, insert-

"(10) Nothing in these Regulations prevents the members of a standards committee electing a chairperson or a vice-chairperson who is an independent member of that committee and who-

- (a) has been reappointed as such a member under regulation 21(2); and
- (b) was elected as chairperson or vice-chairperson of that committee during that member's first term of office."

10. For regulation 24, substitute-

"24.-(1) No business shall be transacted at a meeting of a standards committee, other than a section 54A sub-committee, unless-

- (a) at least three members are present, including the chairperson; and
- (b) at least half the members present (including the chairperson) are independent members.

(2) No business shall be transacted at a meeting of a section 54A sub-committee unless-

(a) onid oes dau aelod o leiaf yn bresennol, gan gynnwys y cadeirydd; a

(b) onid yw o leiaf hanner yr aelodau sy'n bresennol (gan gynnwys y cadeirydd) yn aelodau annibynnol.

(3) At ddibenion paragraff (1) a (2) mae'r term "cadeirydd" yn cynnwys-

(a) is-gadeirydd sy'n llywyddu'n unol â pharagraff (4) o reoliad 22; a

(b) aelod annibynnol sy'n llywyddu'n unol â pharagraff (5) o reoliad 22."

(a) at least two members are present, including the chairperson; and

(b) at least half the members present (including the chairperson) are independent members.

(3) For the purposes of paragraphs (1) and (2) the term "chairperson" includes-

(a) a vice-chairperson presiding in pursuance of paragraph (4) of regulation 22; and

(b) an independent member presiding in pursuance of paragraph (5) of regulation 22."

Llofnodwyd ar ran Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan adran 66(1) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998(1)

Signed on behalf of the National Assembly for Wales under section 66(1) of the Government of Wales Act 1998(1)

11 Gorffennaf 2006

11 July 2006

D. Elis-Thomas

Llywydd y Cynulliad Cenedlaethol

The Presiding Officer of the National Assembly

(1) 1998 p.38.

(1) 1998 c.38.

OFFERYNNAU STATUDOL

2006 Rhif 1849 (Cy.192)

**LLYWODRAETH LEOL,
CYMRU**

**Rheoliadau Pwyllgorau Safonau
(Cymru) (Diwygio) 2006**

STATUTORY INSTRUMENTS

2006 No. 1849 (W.192)

**LOCAL GOVERNMENT,
WALES**

**The Standards Committees (Wales)
(Amendment) Regulations 2006**

© 2006 Hawlfraint y Goron 2006

Argraffwyd a chyhoeddwyd yn y Deyrnas Unedig gan The Stationery Office Limited o dan awdurdod ac arolygiaeth Carol Tullo, Rheolwr Gwasg Ei Mawrhydi ac Argraffydd Deddfau Seneddol y Frenhines.

© Crown copyright 2006

Printed and Published in the UK by the Stationery Office Limited under the authority and superintendence of Carol Tullo, Controller of Her Majesty's Stationery Office and Queen's Printer of Acts of Parliament.

£3.00

W372/07/06

ON

ATODIAD / ENCLOSURE

5

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Cyfansoddiad: rhan 2 - 2.9 erthygl 9 – y pwyllgor safonau

2.9.1 Pwyllgor Safonau

Bydd y Cyngor yn sefydlu Pwyllgor Safonau.

2.9.2 Cyfansoddiad

2.9.2.1 Aelodaeth

Yn unol â darpariaethau Deddf Llywodraeth Leol 2000, bydd y Pwyllgor Safonau yn cynnwys y rhai a ganlyn:

2 Gyngorydd Sir

5 aelod annibynnol

2 aelod o gyngor cymuned (nad ydynt, i bwrpas y Cyfansoddiad hwn, yn cael eu hystyried yn aelodau annibynnol).

2.9.2.2 Tymor mewn swydd

2.9.2.2.1 Penodir yr aelodau annibynnol am ddau gyfnod olynol o bedair blynedd.

2.9.2.2.2 Oni bai y cânt eu hail-ethol, penodir yr aelodau cyngor cymuned cyfredol am gyfnod o bedair blynedd neu hyd oni fyddant yn peidio â bod yn aelod o gyngor cymuned o fewn ardal awdurdod lleol Cyngor Sir Ynys Môn neu tan yr etholiad llywodraeth leol arferol nesaf yn dilyn eu penodiad, pun bynnag yw'r cyfnod byrraf. Gellir ail-benodi aelod o gyngor cymuned am gyfnod olynol pellach o bedair blynedd ar yr amod fod Cyngor Sir Ynys Môn a'r Cyngorau Cymuned wedi penderfynu ar y cyd i ddewis aelod(au) cyfredol o gyngor cymuned fel enwebai ar gyfer y penodiad.

2.9.2.2.3 Bydd Cyngorwyr Sir sy'n aelodau o'r Pwyllgor Safonau yn gwasanaethu am gyfnod na fydd yn hwy na phedair blynedd neu tan yr etholiad llywodraeth leol arferol nesaf yn dilyn eu penodiad, p'un bynnag sydd fyrraf.

2.9.2.3 Cworwm

Ni fydd gan gyfarfod o'r Pwyllgor Safonau gworwm oni bai fod:

2.9.2.3.1 o leiaf dri aelod, gan gynnwys y cadeirydd, yn bresennol; a bod

2.9.2.3.2 o leiaf hanner yr aelodau sy'n bresennol (gan gynnwys y cadeirydd) yn aelodau annibynnol.

2.9.2.4 Pleidleisio

Bydd gan Aelodau o'r Cyngor Sir aelodau annibynnol a'r aelodau o gyngor cymuned hawl i bleidleisio mewn cyfarfodydd.

2.9.2.5 Aelodau Cyngor Cymuned

2.9.2.5.1 Ni fydd yr aelodau o gyngor cymuned yn cymryd rhan yn nhrefodion y Pwyllgor Safonau pan fo unrhyw fater yn ymwneud â'i gyngor cymuned yn cael ei ystyried.

2.9.2.5.2 Bydd yr aelodau cyngor cymuned ond yn cymryd rhan mewn gwrandawliadau/ceisiadau sydd gerbron y Pwyllgor Safonau pan fydd yn cyflawni deletswyddau'r dyletswyddau hynny sy'n ymwneud â chynghorau cymuned ac aelodau cynghorau cymuned yn unig.

2.9.2.6 Cadeirio'r Pwyllgor

2.9.2.6.1 Dim ond aelod annibynnol o'r Pwyllgor Safonau all fod yn gadeirydd.

2.9.2.6.2 Bydd y cadeirydd yn cael ei ethol gan aelodau'r Pwyllgor Safonau am gyfnod na fydd yn hwy na phedair blynedd neu am y cyfnod hwnnw y bydd yr unigolyn yn dal i fod yn aelod o'r Pwyllgor, pa gyfnod bynnag sydd fyrraf o'r ddau.

2.9.3 Rôl a Swyddogaeth

Bydd gan y Pwyllgor Safonau y rolau a'r swyddogaethau canlynol:

2.9.3.1 hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel ymhlith Cynghorwyr, aelodau cyfetholedig a chynrychiolwyr yr eglwys a rhieni-lywodraethwyr;

2.9.3.2 cynorthwyo'r Cynghorwyr, aelodau cyfetholedig a chynrychiolwyr yr eglwys a rhieni-lywodraethwyr i gadw Côd Ymddygiad Aelodau (5.1);

2.9.3.3 cynghori'r Cyngor ynglyn â mabwysiadu neu ddiwygio Côd Ymddygiad Aelodau (5.1);

2.9.3.4 monitro gweithrediad Côd Ymddygiad yr Aelodau (5.1);

2.9.3.5 cynghori, hyfforddi neu drefnu i hyfforddi Cynghorwyr, aelodau cyfetholedig a chynrychiolwyr eglwysig a rhieni lywodraethwyr ar faterion yn ymwneud â Chôd Ymddygiad Aelodau (5.1);

2.9.3.6 rhyddhau Cynghorwyr, aelodau cyfetholedig a chynrychiolwyr yr eglwys a rhieni lywodraethwyr o ofynion yn ymwneud â diddordebau a nodir yng Nghôd Ymddygiad yr Aelodau;

2.9.3.7 ymdrin ag unrhyw adroddiadau o dribiwnlys achos neu o dribiwnlys achos amodol, ac unrhyw adroddiad gan y Swyddog Monitro ar unrhyw fater a drosglwyddwyd i'r swyddog hwnnw gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

2.9.3.8 ymarfer 2.9.3.1 i 2.9.3.7 uchod mewn perthynas â'r cynghorau cymuned sy'n gyfan gwbl neu gan mwyaf yn ei ardal ac aelodau'r cynghorau cymuned hynny.
